

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Filmové pobídky a jejich vývoj ekonomickým
pohledem**

Film Incentives and their Economic Development

Jan Hlůšek

Plzeň 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Filmové pobídky a jejich vývoj ekonomickým pohledem“

vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 11. 4. 2024

Jan Hlůšek

Zásady pro vypracování práce

1. Zpracujte teoretická východiska na problematiku filmových pobídek.
2. Charakterizujte filmové pobídky v České republice.
3. Zhodnoťte filmové pobídky na území České republiky.
4. Komparujte filmové pobídky v České republice s jinou zemí.
5. Zhodnoťte ekonomické dopady filmových pobídek.

Poděkování

Chtěl bych upřímně poděkovat Ing. Mgr. Janu Pokornému, vedoucímu mé bakalářské práce, za jeho neocenitelnou podporu a cenné rady během celého procesu psaní této práce. Jsem mu vděčný za to, že byl vždy připravený pomoci. Díky jeho radám a trpělivosti jsem se cítil sebejistěji a byl jsem schopen dosáhnout konečného cíle. Za to vše mu patří mé upřímné díky.

Obsah

Úvod.....	6
1 Historie filmového průmyslu v České republice.....	9
1.1 Počátek českého filmu	9
1.2 Meziválečný vývoj.....	10
1.3 Druhá polovina 20. století	11
1.4 Současnost	12
2 Financování filmové tvorby v České republice.....	13
2.1 Producent jakožto klíčový prvek filmového průmyslu	13
2.2 Česká televize	15
2.3 Komerční televize	16
2.4 Mezinárodní organizace	17
2.5 Product placement.....	19
2.6 Crowdfunding.....	20
2.7 Státní fond kinematografie	21
3 Filmové pobídky	25
3.1 Druhy	26
3.2 Právní základ a administrace	28
3.3 Finanční stropy	29
3.4 Historie.....	30
4 Filmové pobídky v České republice	32
4.1 Vývoj filmové produkce před zavedením filmových pobídek.....	32
4.2 Zavedení filmových pobídek.....	34
4.3 Vstupní kritéria a výše filmové pobídky.....	36
4.4 Postup žádosti o udělení filmové pobídky	37

5	Zhodnocení filmových pobídek v České republice	40
5.1	Vývoj filmové produkce v ČR v letech 2010-2022	40
5.2	Vývoj rozpočtu na filmové pobídky	43
5.3	Žádosti k filmovým pobídkám	46
5.4	Finanční aspekty filmových pobídek	47
5.5	Přínosy filmových pobídek v ČR	48
5.6	Problémy filmových pobídek v ČR	52
5.7	Novela zákona o audiovizí	54
6	Filmové pobídky v zahraničí	59
6.1	Maďarsko	59
6.2	Irsko	64
7	Shrnutí a diskuse	68
7.1	Celkové zhodnocení filmových pobídek v České republice	68
7.2	Celkové zhodnocení filmových pobídek v Maďarsku	70
7.3	Celkové zhodnocení filmových pobídek v Irsku	72
7.4	Komparace filmových pobídek	73
	Závěr	75
	Seznam použitých zdrojů	77
	Seznam tabulek	82
	Seznam obrázků	83
	Abstrakt	
	Abstract	

Úvod

Filmová produkce v současné době představuje velmi komplexní odvětví, jež poskytuje řadu lukrativních příležitostí pro jednotlivce, firmy či dokonce celé země. Jedním z klíčových aspektů filmové tvorby jsou filmové pobídky, které velmi často ovlivňují rozhodování o volbě natáčecích lokalit. Je však nutné zmínit, že problematika filmových pobídek zůstává v současné době pro většinu populace stále z velké části neprobádaným tématem. Pokud však lidé o pobídkách skutečně slyšeli, často je považují za neefektivní využití veřejných prostředků, neboť se domnívají, že daná země pouze podpořila danou produkci bez získání užitku pro obyvatele. Tento názor však nebere v potaz širší dopady filmových pobídek, které ovlivňují nejen samotný filmový průmysl, ale i ekonomiku, v oblastech jako je cestovní ruch, zaměstnanost, kulturní rozvoj a přitažlivost pro zahraniční investory. Už jen fakt, že postupem času se stále více zemí rozhoduje pro implementaci systémů filmových pobídek svědčí o jejich rostoucím významu a důležitosti.

V rámci této práce bude tedy důkladně prozkoumána problematika filmových pobídek. Hlavní motivací pro zpracování tohoto tématu byl již zmíněný nedostatek povědomí o tématu filmových pobídek a jejich potenciálních přínosech. Je zřejmé, že je důležité podrobněji prozkoumat tuto oblast, aby bylo možno lépe porozumět tomu, jak mohou filmové pobídky posilovat různá odvětví. Dále je také klíčové identifikovat možnosti pro jejich další zdokonalování, aby byla zachována konkurenceschopnost České republiky v oblasti filmové produkce.

Práce je strukturována s ohledem na teoretické představení problematiky a následnou praktickou aplikaci. První kapitola se tak věnuje stručně historii filmového průmyslu v České republice, a to především z toho důvodu, že zmíněné historické události dost možná napomohly ke vzniku a utváření filmových pobídek v naší zemi. Druhá kapitola se zaměřuje zejména na různé způsoby financování filmové tvorby v České republice, včetně podpory ze strany Státního fondu kinematografie, České televize, komerčních televizí, product placementu a crowdfundingu. Třetí kapitola se zabývá podrobnou charakteristikou filmových pobídek jako takových, včetně různých druhů, právního základu, finančních stropů a historie. Čtvrtá kapitola pak detailněji popisuje filmové pobídky v České republice, jejich zavedení, strukturu a současnou podobu.

Následující kapitoly se již zaměřují na praktické aspekty tohoto tématu. Konkrétně pátá kapitola se zabývá analýzou vývoje filmové produkce v České republice a rozpočtu na filmové pobídky. Dále jsou také zmíněny hlavní přínosy a problémy spojené s filmovými pobídkami. Na úplném závěru je analyzována připravovaná novela zákona o audiovizí.

Šestá kapitola se zaměřuje na konkurenční země, a to konkrétně na Maďarsko a Irsko. Jsou zde podrobně představeny systémy filmových pobídek těchto zemí včetně stručné historie, základní charakteristiky či procesu udělení filmové pobídky. Maďarsko bylo vybráno pro srovnání s Českou republikou z několika důvodů. Jednak z důvodu blízké geografické polohy a dále také proto, že po zavedení maďarských filmových pobídek v roce 2004 došlo k postupnému úpadku filmové produkce na území České republiky. Irsko bylo vybráno kvůli svému značnému významu v oblasti poskytování filmových pobídek a dlouholeté filmové tradici. Jakožto jeden z klíčových hráčů na trhu s filmovými pobídkami může Irsko poskytnout důležitý vzor pro porovnání právě s Českou republikou.

Sedmá kapitola se zabývá konečným zhodnocením filmových pobídek v České republice, Maďarsku a Irsku. Dochází zde k porovnání Irska a Maďarska s Českou republikou. Na úplném závěru této kapitoly je zahrnuta tabulka rozdílů v kritériích.

Cíle práce a metodika zpracování

Cílem práce je zhodnocení ekonomických dopadů filmových pobídek. Pro naplnění definovaného cíle práce dochází ke stanovení dílčích kroků pro zpracování práce, těmi jsou:

- charakteristika problematiky filmových pobídek,
- představení problematiky vývoje filmového průmyslu v České republice, a to včetně způsobu tuzemského financování filmové tvorby,
- analýza filmových pobídek na území České republiky a konkurenčních zemí,
- komparace podmínek filmových pobídek v jednotlivých státech,
- shrnutí výsledků zkoumání.

Pro naplnění cíle a dílčích kroků práce dochází ke stanovení metodického postupu, který je definován následovně:

- Literární rešerše bude využita pro popis historie tuzemského filmu, definování způsobů financování či pro charakteristiky filmových pobídek. V rámci toho je využito tuzemských i zahraničních odborných zdrojů.
- Metoda analýzy poslouží k detailnímu charakterizování filmových pobídek na území České republiky a v dalších vybraných, tedy konkurenčních státech, kterými jsou Maďarsko a Irsko.
- Komparace bude použita na porovnání České republiky s konkurenčními zeměmi, a to s ohledem na charakteristiky, které je možné využít v rámci porovnání této problematiky.
- Syntéza v závěru práce bude využita na shrnutí výsledků zkoumání.

1 Historie filmového průmyslu v České republice

Český filmový průmysl má za sebou velmi bohatou historii, ať už se jedná o jeho úplné počátky jakožto kočovné atrakce nebo následný přechod od němého ke zvukovému filmu. Nelze opomenout ani další vývoj ovlivněný historií v podobě budovatelských filmů s příchodem komunismu či pozdější podobu v době normalizace. Filmový průmysl rozhodně lze považovat za významnou součást národní identity. V této kapitole dochází ke stručnému představení vývoje tohoto odvětví, neboť tento vývoj má i svůj vliv na vzniku a rozvoj filmových pobídek.

Kinematografie a film jako takový je technologie, která se postupem času vyvíjí a tento vývoj je do jisté míry odvislý od hospodářské situace, přeci jen kinematografie nesouvisí pouze s oblastí uměleckou, ale také s oblastí ekonomickou a tyto dvě oblasti se vzájemně dost často velmi prolínají. Lze tedy říci, že na celkovém vývoji kinematografie a filmového průmyslu měly výrazný dopad ať už vlivy umělecké, politické tak právě i ekonomické.

1.1 Počátek českého filmu

První záznam o počátku české kinematografie pochází z roku 1896, kdy se uskutečnila první filmová projekce v Karlových Varech. Je důležité zmínit, že v této době měla kinematografie kočovný charakter a první produkce se děly zásadně v budkách těchto umělců, nezdá se tedy bylo toto řemeslo uváděno do stejné kategorie jako tehdejší kolotočáři, medvědáři, kroužkaři či jiní podobní kočovní umělci. Pokud chtěl však člověk začít podnikat v kinematografii, nebylo to zase tak jednoduché, bylo totiž nutné udělení kinematografické licence. (Ptáček, 2000)

Za prvního režiséra a kameramana je považován Jan Kříženecký, který si za finanční pomoci svého kamaráda zakoupil aparát pro natáčení od bratří Lumierových, kteří byli průkopníci filmového průmyslu se svým vynálezem, jímž byl kinematograf, pomocí něhož předvedli roku 1895 první promítání několika krátkých filmů. Jan Kříženecký natočil za svůj život celou řadu snímků, často se však jednalo o dokumentární tvorbu. Ve svých dílech se věnoval hlavně zachycování českého lidu a českých památek. Mezi jeho tvorbu patřila například díla jako Výstavní párkař a lepič plakátů, Dostaveníčko ve mlýnici či Smích a pláč. (Bartošek, 1985)

Kočovní charakter kinematografie na našem území však nevydržel dlouho. Prvotní nadšení z filmu záhy pominulo a lidé přestávali kočovné kinematografy navštěvovat. Hlavním důvodem byl velký počet repríz, pro běžného diváka se tato podívaná tedy stávala mdlou a mnohdy až nudnou. Z tohoto důvodu začala být kočovná kina nahrazována stálými biografy. Prvním takovým biografem na našem území bylo kino v domě U Modré štiky v Karlově ulici v Praze. To bylo založeno roku 1907 českým kouzelníkem a podnikatelem Viktorem Ponrepo. (Havelka, 1967)

Rok 1911 je dalším mezníkem české kinematografie, neboť vznikla v tuzemsku první soukromá filmová společnost Kinofa, jenž byla založena Antonínem Pechem, který ve společnosti rovněž působil jako hlavní režisér. Kinofa se vedle klasických dokumentů věnovala i jiným filmovým žánrům, jednalo se například o dramata, veselohry či grotesky. Dále je možné zmínit společnost Illusion v čele s Aloisem Jalovcem, která se na rozdíl od Kinofy zabývala publicistickou kinematografií. Jalovec začal vydávat žurnál Pražské aktuality jejichž obsahem byli různé slavnosti, pohřby či sportovní úspěchy. Třetí významnou filmovou společností na našem území byla společnost ASUM. Tu založili manželé Andula Sedláčková a Max Urban. Jméno společnosti je odvozené od iniciál obou manželů. ASUM se věnovala především krátkometrážním hraným filmům, které byly typické svým důrazem na herecké umění a nenáročné projevy zábavy. Zlom však nastal po vypuknutí 1. světové války, neboť jak ředitel společnosti Illusion, tak i ředitel společnosti ASUM, byli nuceni narukovat. To znamenalo, že výroba českého hraného filmu utrpěla velikou ránu a byla na našem území, až na pár výjimek, téměř úplně zlikvidována. (Ptáček, 2000)

Za zmínku tím pádem rozhodně stojí společnost Lucernafilm, založena podnikatelem Václavem Havlem, dědem bývalého prezidenta Václava Havla, jenž v roce 1915 převzala zázemí po zaniklé Kinofě a filmové tvorbě se úspěšně věnovala až do roku 1950. (Bartošek, 1985)

1.2 Meziválečný vývoj

Po 1. světové válce zaznamenala filmová produkce značný růst a začala se objevovat celá řada nových společností. Avšak mnohdy se stávalo, že ne všechny společnosti vytrvaly. Zpravidla po natočení několika filmů zkrachovaly. Mezi roky 1921 až 1924 totiž došlo k velkému poklesu návštěvnosti kin, v souvislosti s hospodářskou stagnací a značnou zahraniční konkurencí, což vedlo, k již zmíněným krachům. Zajímavostí však je, že i přes

tyto problémy se paradoxně neustále zvyšoval počet kin. Kinematografie v této době spadala do pole působnosti Ministerstva obchodu, které zřídilo poradní sbor pro kinematografii. (Bartošek, 1985)

Postupem času začal pronikat na území Československa také zvukový film, s jehož nástupem určitě stojí za zmínku dílo C. a k. polní maršálek z roku 1930, které lze považovat za první zvukový snímek na našem území, a ve kterém se ujal hlavní role hvězdný Vlasta Burian. Toto dílo bylo na svou dobu velmi úspěšné a vyneslo tvůrcům značný zisk. (Ptáček, 2000)

Dále je také nutné zmínit rok 1932, kdy byl zaveden takzvaný kontingentní systém. Jeho cílem byla podpora domácí filmové produkce a omezení dovozu zahraničních filmů. Byla stanovena kvóta, podle níž bylo možné pro výrobce za jeden snímek vyrobený v Československu dovézt až sedm filmů ze zahraničí. Poplatek činil 15 tisíc korun, později však byly podmínky ještě zpřísněny a poplatek byl navýšen až na 20 tisíc korun za pět filmů ze zahraničí. Kontingentní systém trval do roku 1934, kdy byl nahrazen registračním systémem, ten sice i nadále ponechal již zmíněné poplatky, avšak byla zcela zrušena dovozní omezení na zahraniční filmy. Je důležité zmínit, že vybrané poplatky byly využity jakožto dotace na podporu československých tvůrců. (Havelka, 1967)

1.3 Druhá polovina 20. století

Po 2. světové válce došlo k razantním změnám v oblasti české kinematografie. Roku 1945 podepsal tehdejší prezident Edvard Beneš dekret č. 50/1945 Sb., o opatřeních v oblasti filmu. Po podepsání tohoto dekretu, jenž působil až do roku 1993, došlo ke zestátnění filmu. Stát měl tedy výhradní právo k výrobě, půjčování i promítání filmů, dále také k využívání filmových ateliérů, a k importu a exportu filmu na celém území Československé republiky. Cílem však nebylo pouze zestátnění, ale došlo i k vytvoření Československého filmového ústavu, který sloužil jako výzkumná a archivní instituce, anebo také první filmové fakulty na našem území, dnes známé pod zkratkou FAMU, tedy Filmová a televizní fakulta Akademie múzických umění v Praze. Za zmínku určitě také stojí rok 1946, kdy se uskutečnil první Mezinárodní filmový festival v Mariánských Lázních, jenž byl v roce 1950 přesunut do Karlových Varů, kde se koná dodnes. (Ptáček, 2000)

Rok 1948 v oblasti kinematografie paradoxně nepředstavuje takový zlom jako tomu bylo v případě literatury, a to ani v oblasti cenzury. Postupem času se filmu začalo více dařit a v letech 1962 až 1966 byl dokonce aktivní součástí kulturní revitalizace. Za výrazný zlom však lze určitě považovat rok 1969, s nástupem Gustava Husáka do funkce prvního tajemníka KSČ totiž začalo období normalizace. To s sebou bohužel neslo řadu nepříjemných změn. Bylo například požadováno, aby se veškeré politické náměty nesly v duchu socialistického myšlení, na druhou stranu dodržování podmínek dodávalo tvůrcům určitou ekonomickou jistotu. Důsledkem však byla emigrace některých našich nejlepších tvůrců, za zmínku určitě stojí například Ivan Passer, Jana Boková, Bernard Šafařík nebo také Miloš Forman, který však emigroval již v roce 1967. Zajímavostí je, že kinematografie do roku 1984 nespadała pod Ministerstvo kultury, ale její rozpočet byl pod federálním dohledem. Veškeré náklady na výrobu filmů či nákup práv filmů zahraničních byly hrazeny z kinematografického fondu. Tento fond pak tedy spadal do rozpočtu Ústředního ředitelství Československého filmu. (Ptáček, 2000)

1.4 Současnost

Po pádu komunistického režimu v roce 1989 došlo k výraznému rozvolnění, ať už se jedná o přechod zpět k tržnímu hospodářství, nebo také o návrat k demokracii. To mělo za následek privatizaci filmového průmyslu. Došlo také ke zrušení Ústředního ředitelství Československého filmu. Kinematografie tedy konečně mohla spadat do pole působnosti Ministerstva kultury.

Otevření hranic znamenalo možnost neomezeného přijetí filmů ze západních zemí a také přijetí zahraniční filmové produkce na naše území, Československo bylo častou destinací z důvodu nižších nákladů a již zavedené filmové infrastruktury. V roce 1993 došlo ke zrušení dekretu č. 50/1945 Sb., jehož platnost tak byla téměř 50 let, který byl nahrazen zákonem č. 273/1993 Sb., o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl. Tento krok umožnil soukromým podnikům, které chtěly začít podnikat ve filmové produkci, legální vstup do tohoto druhu podnikání. Avšak přechod k tržnímu hospodářství také znamenal, že se podniky nemohly nadále spoléhat pouze na podporu ze státního rozpočtu, ale musely se začít zabývat vlastním ekonomickým přežitím. (Ptáček & Kopal, 2017)

2 Financování filmové tvorby v České republice

Tato kapitola představuje různé formy podpory, ať už na úrovni českého státu nebo mezinárodních organizací. V samotném úvodu je popsána role producenta jakožto klíčového prvku filmového průmyslu. Následně jsou zmíněny možnosti spolupráce s Českou televizí a dalšími komerčními televizemi. Dále se tato kapitola zaměřuje na finanční podporu poskytovanou různými mezinárodními organizacemi. Poté se věnuje alternativním způsobům financování, jako jsou product placement a crowdfunding.

Závěr této kapitoly je věnován Státnímu fondu kinematografie a jeho dvěma důležitým součástem, a to Českému filmovému centru a České filmové komisi. Filmovým pobídkám, jakožto možnému zdroji financování, bude věnována samostatná kapitola v následující části.

2.1 Producent jakožto klíčový prvek filmového průmyslu

Výraz „producent“ je velmi komplexní, a proto je vhodné detailněji prozkoumat jeho specifika v kontextu filmové tvorby. Ve sféře filmové produkce se běžně využívají dva pojmy: „above-the-line“ a „below-the-line“, které slouží k rozdělení profesních rolí. V rámci personálního uspořádání tato kategorizace identifikuje skupinu kreativních profesionálů, konkrétně scénáristů, režisérů, herců a producentů, jako členy above-the-line. Naopak do skupiny below-the-line patří ostatní členové štábu, jedná se o střihače, hudební skladatele, fotografy, osvětlovače, zvukaře a kameramany. Tato distinkce pomáhá organizovat a strukturovat personální složení filmového týmu na základě jejich úlohy a přínosu k výslednému projektu. (Erickson, Tulchin, & Halloran, 2009)

Filmový producent je tedy jedním z klíčových tvůrců ve filmovém průmyslu. Má na starosti organizaci a realizaci filmového projektu od jeho počátku až po konečný produkt. Jeho role zahrnuje strategické plánování, finanční správu, vyjednávání s tvůrčím týmem, zajišťování potřebných zdrojů a dohled nad průběhem natáčení. Producent může hrát klíčovou roli při získávání finančních prostředků, vyjednávání s distributory a vytváření marketingových strategií. Jeho úkolem je zajistit, aby film byl vytvořen efektivně, v souladu s rozpočtem a dosáhl stanovených uměleckých a komerčních cílů. Roli producenta lze tedy v zásadě popsat jako roli podnikatele nebo manažera. V mnoha ohledech jsou jejich činnosti velmi podobné. Oba se pohybují v oblasti podnikání a musí

efektivně řídit a koordinovat různé aspekty projektu včetně financí, personálu a plánování, aby dosáhli úspěšného výsledku. (Nashville Film Institute, 2023)

Ve filmovém průmyslu existují různé druhy filmových producentů, jejich role se však může lišit v závislosti na konkrétním filmovém projektu. Každý z těchto druhů má specifické úkoly a odpovědnosti, které přispívají k úspěchu celého filmového projektu. Níže jsou uvedeny některé z hlavních druhů filmových producentů:

- Executive Producer – má odpovědnost za celkové financování projektu, podílí se na strategickém směřování projektu a vyjednávání s hlavními sponzory, zastupuje produkční společnost nebo investory.
- Producer (Producent) – centrální postava v procesu výroby filmu, stará se o každodenní provoz natáčení, komunikuje s tvůrčím týmem, zajišťuje, aby projekt pokračoval podle plánu, podílí se na výběru scénáře, režisérů a herců.
- Associate Producer – pomáhá producentovi s různými aspekty projektu, zabývá se finančními záležitostmi nebo logistikou natáčení.
- Line Producer – má za úkol zajistit, aby byl produkční plán proveditelný v rámci stanoveného rozpočtu, stará se o denní provoz natáčení a přímou koordinaci s týmem produkce.
- Co-Producer – spolupracuje s producentem na vytvoření filmu, často s přispěním finančních prostředků nebo prostřednictvím koprodukce s dalšími společnostmi.
- Creative Producer – spolupracuje s tvůrčím týmem na vytvoření a rozvoji nápadů, poskytuje kreativní vedení během celého procesu produkce. (Panigrahi, 2023)

Filmový producent může získávat peníze z různých zdrojů, a to jak před samotným natáčením filmu, tak i během produkce a po dokončení projektu. Každý projekt může kombinovat různé zdroje financování a producenti často musí být kreativní a schopní využívat více zdrojů, aby zajistili potřebné finanční prostředky pro svůj filmový projekt. Mezi takové zdroje patří například investoři, kteří investují do filmových projektů s očekáváním zisku. Nebo také filmové fondy, které financují národní filmovou tvorbu formou grantů. Dále je možné využít distribuční dohody, prodej licencí či bankovní půjčky. Rozhodně nelze opomenout crowdfunding, díky kterému lze oslovit širokou veřejnost. Možností je také spolupráce se sponzory a partnery, kteří jsou ochotni poskytnout finanční podporu výměnou za reklamní nebo propagační výhody spojené

s projektem. Poslední možností je investování vlastních peněz do projektu nebo získávání podpory od rodiny a přátel. (FilmDaily.tv, 2023)

2.2 Česká televize

Jedním z významných zdrojů podpory kinematografie v České republice je Česká televize (dále jen ČT). Ta v souladu se zákonem č. 483/1991 Sb., o České televizi, plní veřejnou službu v oblasti televizního vysílání tím, že aktivně podporuje českou filmovou tvorbu v rámci dostupných možností. (Česká televize, 2023a)

Tato podpora se může skládat buďto z externích nebo interních nákladů na výrobu. Pod pojmem externí náklady si lze představit rozpočet reálně využitelný na volném trhu. Interní náklady neboli věcné plnění značí poskytování výrobního zázemí a zapůjčení filmové techniky. ČT také působí jakožto samostatný producent a od svého založení se podílela na vzniku několika set nových snímků. Všechny takto podpořené snímky jsou evidovány na webu ČT. V rámci „Nabídky distribučních filmů“ a prostřednictvím Filmové nadace se ČT aktivně podílí na produkci celovečerních hraných filmů. (Pindřáková, 2017)

V případě Nabídky distribučních filmů je filmový projekt předkládán formou žádosti Filmovému centru ČT. Možnost podání této žádosti však není časově omezena, a proto tak lze učinit kdykoliv během roku. Projekt může předložit producentská skupina nebo i nezávislý producent samostatně. Projekty jsou poté posuzovány Filmovým centrem a poslední slovo v případě přijetí či zamítnutí má Programová rada České televize. (Pindřáková, 2017)

Filmová nadace poskytuje podporu formou soutěže pro scénáristy v České republice. Jejím hlavním cílem je zejména podpora scénaristické přípravy pro český hraný film nebo také výpomoc při vzdělávání v oblasti české filmové tvorby. ČT je hlavním partnerem této nadace a jejími zakladateli jsou energetická skupina Innogy a filmové studio Barrandov Studio. (Filmová nadace, 2023)

Mezi další činnosti ČT v rámci podpory kinematografie v České republice patří například poskytování grantů na podporu konkrétních filmových projektů, nákup filmových práv k již hotovým českým filmům za účelem podpory filmařů a rozšíření obsahu ČT, navazování partnerství a spolupráce s filmovými školami a poskytování finanční podpory zázemí pro vzdělávání mladých talentů nebo také pořádání a sponzorování filmových

festivalů, na kterých může ČT podporovat české filmy a usilovat tak o zvýšení povědomí o českých snímcích a jejich tvůrcích. (Česká televize, 2023b)

2.3 Komerční televize

Na webových stránkách jednotlivých komerčních televizních stanic nejsou přesně vymezené podmínky spolupráce s tvůrci a informace o spolupráci, tyto informace tedy nejsou tak snadno dostupné jako je tomu v případě České televize. Jedním z možných důvodů může být, že komerční televize se ve srovnání s Českou televizí zapojují do koprodukce nebo financování celovečerních hraných filmů pouze v omezené míře a zároveň fungují na jiném principu než veřejnoprávní médium. Jelikož se na trhu vyskytuje celá řada komerčních televizí, bude blíže popsáno jen pár vybraných stanic. (Pindřáková, 2017)

Jako první lze bezpochyby zmínit televizi Nova, která se zabývá především vytvářením vlastní produkce. V minulosti se TV Nova aktivně podílela i na koprodukci, té se však v posledních letech věnuje čím dál méně a spíše se zaměřuje na odkup práv k již vzniklým filmům. TV Nova tedy díky výše zmíněným aktivitám umožnila natočení celé řady snímků, čímž poskytla významnou podporu české filmové tvorbě. Mezi takto podpořené snímky patří například filmy jako Vratné lahve, Bobule, Román pro ženy nebo Medvídek. (TV Nova s.r.o., 2023)

Televize Prima silněji vstoupila do filmové produkce později, konkrétně v roce 2013 filmem Martin a Venuše, od té doby významně podpořila celou řadu snímků. Za zmínku stojí například filmy jako Padesátka, Po čem muži touží, Ženy v běhu nebo Špunti na vodě. (MediaGuru, 2019)

Poslední společností, která zde bude zmíněna, je HBO. Ta se soustředí převážně na vlastní produkci, jejím primárním zaměřením jsou především seriály a minisérie. V České republice za jejich tvorbu zodpovídá kreativní producent, ten má za úkol vybrat zajímavé a nadějně projekty a poté jejich volbu obhájit přímo v sídle centrálního oddělení vlastní tvorby v Londýně. HBO také figuruje jakožto koproducent, mezi takto podpořené snímky patří například film Polednice. (Pindřáková, 2017)

Je důležité zmínit, že zaměření daného projektu velmi často souvisí s výběrem televizní koprodukce. Některé televize upřednostňují pouze specifické žánry a může se tedy stát, že jiné žánry mohou úplně odmítat. Pokud by se tedy jednalo například o komedii,

pravděpodobně by tvůrce snažil o spolupráci s televizí Nova nebo Prima, protože již mají ve svém portfoliu podpořených snímků mnoho filmů podobného zaměření. Na druhou stranu, pokud by měli tvůrci se svými snímky festivalové ambice, nejspíše by si televizi Nova nebo Prima nevybrali, i když lze zaznamenávat jistý posun v současném zaměření. (Pindřáková, 2017)

2.4 Mezinárodní organizace

Mezi způsoby financování filmové tvorby v České republice lze určitě zařadit i podporu poskytnutou mezinárodními organizacemi. S náročností produkce a neustálým pokrokem v technologiích filmových projektů se totiž stává nezbytným zapojení finančně silnějších investorů, ti však velmi často nejsou běžně dostupní v rámci České republiky. Z tohoto důvodu je získávání podpory v mezinárodním rámci stále více běžné. Jako příklad zde budou uvedeny dva stěžejní programy, a to fond Eurimages a program Kreativní Evropa.

2.4.1 Eurimages

Eurimages představuje kulturní fond Rady Evropy založený v roce 1989, se sídlem ve Štrasburku. V současnosti sdružuje 38 států a Kanadu jakožto přidružený členský stát. Česká republika je členským státem od roku 1994. Hlavním cílem fondu Eurimages je aktivní přispívání k podpoře nezávislé filmové tvorby prostřednictvím poskytování finančních prostředků pro hrané, animované a dokumentární filmy. Tímto způsobem podporuje spolupráci mezi filmovými profesionály, napomáhá vytváření projektů, které překračují hranice jednotlivých zemí a posiluje tak kulturní a uměleckou rozmanitost v evropském filmovém průmyslu. (Council of Europe, 2023)

Roční rozpočet Eurimages činí 27,5 milionu EUR. Tento rozpočet se skládá zejména z příspěvků členských států, kteří poskytují finanční prostředky na podporu filmových projektů, a rovněž z výnosů generovaných grantovými půjčkami, které Eurimages uděluje. Nejvyšším orgánem fondu Eurimages je Řídící výbor, ten se skládá ze zástupců členských států. Pod vedením předsedy určuje politiku fondu a rozhoduje o poskytování podpor. Řídící výbor pravidelně zasedá třikrát ročně. Dalším orgánem je Sekretariát fondu, v jehož čele stojí výkonný ředitel. Mezi činnostmi Sekretariátu patří například udržování kontaktu s filmovými profesionály, administrace žádostí o podporu a dohody o přidělení podpory, dále také odpovídá za implementaci rozhodnutí přijatých Řídícím výborem. Fond Eurimages poskytuje finanční podporu v oblasti koprodukce a distribuce

filmů a také v oblasti podpory kin. Avšak žadatelé z České republiky mohou požádat o finanční podporu pouze v oblasti filmové koprodukce. O podporu kin a distribuce mohou žádat v rámci programu EU Kreativní Evropa, respektive pomocí podprogramu MEDIA. (Ministerstvo kultury, 2023)

Fond poskytuje podporu pro celovečerní filmy, a to jak hrané, animované, tak i dokumentární, přičemž délka takto podporovaných snímků musí být více než 70 minut. Dále se také na vytvoření takového snímku musí podílet alespoň dva koproducenti, a to ze dvou různých členských států. Další podmínkou je zahrnutí zahraničního hereckého obsazení nebo využití zahraničních členů štábu. (Pindřáková, 2017)

2.4.2 Kreativní Evropa

Program Kreativní Evropa podporuje kulturní a kreativní odvětví v Evropské unii. Jeho cílem je posílit konkurenceschopnost a udržitelnost kulturního a kreativního sektoru, podporovat rozmanitost a poskytovat finanční podporu pro různé projekty v oblasti audiovizuálního průmyslu, literatury, výtvarného umění a dalších kulturních odvětví. Program se skládá ze tří hlavních částí, a to MEDIA, Kultura a Mezioborová část. (Kreativní Evropa, 2023)

Právě složka MEDIA se zaměřuje na audiovizuální odvětví včetně filmu, televize, digitálních médií a videoher. Poskytuje finanční podporu pro vývoj, distribuci a propagaci evropských audiovizuálních děl. Mezi další činnosti patří například podpora nových talentů, podpora inovativních řešení uspokojujících požadavky trhu nebo také oslovování publika všech věkových skupin. Mezi státy zapojené do tohoto programu lze zařadit až už členské státy Evropské unie, tak i státy, které patří do Evropského hospodářského prostoru. Ostatní státy mají možnost stát se členy na základě specifických smluv, pro tyto případy je typické, že státy musejí uhradit určitý vstupní poplatek. (European Commission, 2023b)

Současné programové období zahrnuje roky 2021-2027 a celkový rozpočet na toto období činí 2,44 miliardy eur. Pro srovnání minulé období 2014-2020 disponovalo rozpočtem ve výši 1,47 miliardy eur. Tento vývoj představuje nárůst rozpočtu o 0,97 miliardy eur. (European Commission, 2023a)

Žadatelé z České republiky v minulém období (2014-2020) získali podporu až 24,2 milionu eur, významnou část tvořila složka MEDIA, na kterou bylo uděleno téměř

16,2 milionu eur. Tímto způsobem bylo podpořeno více než 70 filmových společností, festivalů a organizací z audiovizuálního odvětví. Za zmínku určitě také stojí fakt, že na podporu složky MEDIA pro období 2021-2027 je vyčleněno 58 % z celkového rozpočtu, což představuje přibližně 1,42 miliardy eur. (Kreativní Evropa, 2023)

2.5 Product placement

Product placement neboli umístění produktu je marketingová strategie, při které jsou produkty nebo značky integrovány do obsahu médií jako jsou filmy, televizní pořady nebo videoklipy s cílem subtilně propagovat daný produkt nebo značku. V České republice je product placement od roku 2010 povolen zákonem. Od svého povolení se postupně stává čím dál populárnějším nástrojem pro propagaci a dosahování cílového publika. (Key Advantage, 2023)

Product placement je možné využít třemi různými způsoby, buďto je daný produkt pouze použit v kamerovém záběru, nebo je využíván některou z postav anebo o daném produktu někdo pouze hovoří. Dále lze product placement rozdělit na aktivní a pasivní. Pod pojmem aktivní si lze představit zapojení produktu přímo do děje, postavy s produktem mohou pracovat, případně ho slovy komentovat. Pasivní product placement značí méně násilnou formu bez přímého důrazu na produkt, ten je v díle umístěn pouze jako dekorace. (Pindřáková, 2017)

Producenti se zaměřují především na pokrytí nákladů spojených s natáčením. Díky tomu padá rozhodnutí o využití product placementu obvykle již během vývoje filmu, a to zejména v průběhu producentské přípravy scénáře na realizaci. Z toho důvodu není vždy možné předejít vlivu product placementu na původní záměry autora. Jelikož zadavatelé požadují představení jejich výrobku v pozitivním kontextu, existuje velká pravděpodobnost, že využití product placementu negativně ovlivní celkový charakter filmu. (Přikrylová & kol., 2019)

V české filmové a televizní tvorbě se product placement obecně shledává převážně s negativním ohlasem. Hlavním důvodem je skutečnost, že čeští tvůrci product placement ve svých dílech opakovaně nadužívají. Výsledkem tak velmi často bývá vystavení daného produktu a samotného filmu posměchu ze strany diváků. (Pindřáková, 2017)

2.6 Crowdfunding

Pod pojmem crowdfunding si lze představit způsob financování projektů, kdy jednotlivci nebo organizace získávají finanční prostředky od široké veřejnosti, velmi často pomocí online platform. Tato forma financování umožňuje lidem podporovat projekty, které považují za zajímavé, inovativní nebo hodné podpory. Crowdfunding tedy umožňuje tvůrcům, umělcům, podnikatelům a dalším získat financování prostřednictvím této alternativní formy. Mezi populární crowdfundingové platformy ve světě patří například Kickstarter, Indiegogo a GoFundMe, v České republice je to například Hithit, Startovač nebo Donio. (Smith, 2023)

Pokud se podaří cíl splnit a stanovené peníze získat, daná platforma si od autora projektu vezme určitou procentní výši z celkové částky. V opačném případě se pouze vybrané peníze zašlou zpět přispěvatelům a autor projektu tím pádem nedostane žádné finanční prostředky, zároveň však není nic dlužen danému crowdfundingovému portálu. (Pindřáková, 2017)

Příkladem úspěšně crowdfundingové kampaně z oblasti kinematografie v České republice je projekt Trabantem napříč Tichomořím z roku 2016, ten místo původní částky 500 000 Kč vybral obdivuhodných 2 800 000 Kč. O dva roky později zaznamenal tým Dana Přibáně podobný úspěch s pokračováním Trabantem tam a zase zpátky z roku 2018, zde se podařilo vybrat neméně úctyhodných 2 500 000 Kč. Oba tyto projekty pro svou kampaň využily crowdfundingovou platformu Startovač. Za zmínku určitě také stojí snímek Hmyz od režiséra Jana Švankmajera, kterému se podařilo vybrat 7 500 000 Kč přes platformu Indiegogo. (Strouhal, 2018)

I přes to, že se crowdfundingové portály v České republice těší značné popularitě, je však v oblasti kinematografie názor na crowdfunding nejednoznačný. Dle některých průzkumů vybírání peněz touto formou není zcela špatný nápad, avšak z důvodu toho, že výše dosažené podpory na crowdfundingovém portálu je poměrně zanedbatelná ve srovnání s celkovým rozpočtem, se na podporu celovečerních filmů nehodí. Na druhou stranu, pokud se jedná o fanouškovské projekty, tak ty mohou mít podle průzkumů šanci na úspěch, a to z důvodu již předem existující fanouškovské základny, která velmi ráda svůj oblíbený projekt podpoří. Zajímavou úvahou může být i skutečnost, že pokud se tvůrce rozhodne využít některou z crowdfundingových platform za účelem získání podpory pro svůj projekt, často může být důvodem nějaký problém, jako například

ustrnutí projektu na mrtvém bodě nebo třeba i technické problémy. V tom případě je z pohledu případných přispěvatelů nutné promyslet a zanalyzovat, zda má poskytnutí příspěvku vůbec smysl. (Pindáková, 2017)

2.7 Státní fond kinematografie

Státní fond kinematografie (dále jen SFK nebo Fond) byl založen dne 1. ledna 2013 v souladu se zákonem č. 496/2012 Sb. o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie. Tento právní předpis nahradil zákon č. 241/1992 Sb. o Státním fondu České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie (dále jen SFPRČK), což vedlo k úplnému zániku SFPRČK a vytvoření nového právního subjektu, a to právě SFK. Jakožto právnická osoba je SFK zapsán v obchodním rejstříku a spadá do působnosti Ministerstva kultury, které funguje jako nadřízený správní orgán Fondu. V čele SFK však nestojí ministr kultury, nýbrž ředitel Fondu, který je zároveň statutárním orgánem, a jehož funkční období je šest let. Dalšími orgány Fondu jsou Rada a Dozorčí výbor. Pravomoc při jmenování a odvolání ředitele má ministr kultury. (Ministerstvo kultury, 2023)

Současnou ředitelkou SFK je Helena Bezděk Fraňková, ta byla do funkce poprvé jmenována 8. ledna 2013 na přechodné období do té doby, než proběhlo veřejné výběrové řízení. Výsledkem tohoto řízení bylo znovujmenování Heleny Bezděk Fraňkové 29. dubna 2014. V současné době působí na pozici ředitelky již druhé funkční období. (Lidovky.cz, 2014)

SFK vykonává celou řadu funkcí, včetně správy audiovizuálních poplatků, poplatků z vysílání reklamy a správních poplatků. Zároveň vede evidenci v oblasti audiovize a vykonává majetková autorská práva a majetková práva výkonných umělců, která připadají státu na základě jiných právních předpisů. SFK se dále angažuje v poskytování podpory kinematografie a přidělování koprodukčního statutu podle Úmluvy nebo jiné mezinárodní smlouvy o filmové produkci. Na závěr je nicméně klíčové zdůraznit, že SFK se zabývá poskytováním filmových pobídek. (Ministerstvo kultury, 2023)

Vývoj a směřování SFK je postaveno na dvou hlavních konceptech, a to krátkodobém a dlouhodobém. Krátkodobý koncept má délku trvání jednoho roku a jeho hlavním cílem je poskytování podpory. Tato podpora je zaměřena na konkrétní oblasti a pro tvůrce je dosažitelná prostřednictvím výzev. Ty jsou pravidelně vyhlašovány v rámci daných okruhů, a to vždy na konkrétní částku. Dlouhodobý koncept SFK je vždy vytvořen na

šestileté období a zaměřuje se na definici strategických cílů. Jedním z hlavních cílů tohoto konceptu je podpora kulturního rozvoje české kinematografie a její posílení na mezinárodním trhu. SFK v rámci snahy o dosažení maximální kvality filmových projektů uplatňuje princip „více peněz na méně projektů“ a klade důraz na propojení fází vývoje a produkce s cílem dosáhnout synergie mezi jednotlivými aspekty filmového procesu. (Pindáková, 2017)

SFK disponuje s různými druhy finančních prostředků. Příklady jednotlivých prostředků jsou blíže rozepsány v Tab. 1. Základní členění je tvořeno příjmy, poplatky a dotacemi.

Tab. 1: Finanční prostředky SFK

Příjmy	Poplatky	Dotace
Z nakládání s majetkem ČR, se kterým je Fond příslušný hospodařit	Správní podle zákona	Ze státního rozpočtu
Úroky z prostředků Fondu uložených v bance	Audiovizuální	Ze státního rozpočtu určené na filmové pobídky
Ze sjednaných podílů Fondu na zisku z podpořených projektů	Z vysílání reklam	Další zdroje stanovené jinými právními předpisy
Z majetkových účastí České republiky na podnikání právnických osob ve filmovém průmyslu	Z převzatého televizního vysílání	Dary, dědictví a odkazy pro Fond
Z veřejných sbírek a loterií pořádaných ve prospěch Fondu a podpory kinematografie	Z kinematografického představení	Odvody za porušení rozpočtové kázně včetně penále
Z využití kinematografických děl, pokud byla na Fond převedena		Další zdroje stanovené jinými právními předpisy

Zdroj: Státní fond kinematografie (2024), vlastní zpracování, 2024

2.7.1 České filmové centrum

Od roku 2002 funguje České filmové centrum (dále jen CFC) jakožto organizace, jenž zastupuje národní kinematografii a filmový průmysl v zahraničí a také propojuje domácí a mezinárodní filmové prostředí. Cílem CFC je systematické zviditelňování současné české kinematografie a filmového průmyslu. Důležitým datem pro CFC je 1. leden 2017,

kdy se stalo součástí Státního fondu kinematografie. (Institut dokumentárního filmu, 2023)

Mezi činnosti CFC patří zastupování národní kinematografie na významných filmových festivalech a trzích v rámci celého světa. Například lze uvést místa jako New York, Cannes či Benátky. (Czech Film Center, 2023b)

CFC patří mezi členy mezinárodních oborových organizací a je partnerem mnoha festivalů a koprodukčních trhů. Právě jim velmi často doporučuje zajímavé tvůrce a filmy různých žánrů, které poté mohou uvést do svých programů. V rámci propagace české kinematografie pořádá CFC v zahraničí řadu různých přehlídek českých filmů. Mezi další činnosti patří poskytování konzultací, které CFC nejčastěji nabízí českým filmovým producentům, v rámci těchto konzultací pomáhá najít ty správné programy pro vzdělávání a různé koprodukční příležitosti. Rovněž také s producenty konzultuje podobu festivalové strategie, a to ve smyslu jaké festivaly navštěvovat a jak by měla vypadat optimální prezentace vybraných projektů. CFC se věnuje i dokumentování české filmové tvorby vydáváním publikací či katalogů, ty pak slouží pro podávání nejaktuálnějších informací, týkajících se českého filmového průmyslu zahraničním produkcím, nejčastěji se tyto informace týkají možností případného financování, koprodukce a nových legislativních změn ve filmové oblasti. (Státní fond kinematografie, 2023c)

V roce 2002 se CFC stalo členem mezinárodní organizace European Film Promotion (dále jen EFP). Ta v dnešní době sdružuje celkem 38 členských organizací z 37 států a zabývá se propagací filmů těchto států po celé Evropě. Pod vlajkou EFP tyto organizace spolupracují na společné propagaci rozmanitosti a ducha evropského filmu a talentu na klíčových filmových festivalech a trzích, zejména však mimo Evropu. EFP je finančně podporována programem Kreativní Evropa – MEDIA a dalšími důležitými partnery. Zajímavostí je, že v současné době v čele EFP stojí vedoucí CFC Markéta Šantrochová. (Czech Film Center, 2023a)

2.7.2 Česká filmová komise

V roce 2004 byla založena Česká filmová komise (dále jen FC), která se podobně jako České filmové centrum 1. ledna 2017 stala součástí Státního fondu kinematografie. Hlavním posláním FC je propagace České republiky jakožto atraktivní filmové destinace. (Státní fond kinematografie, 2023b)

FC poskytuje celou řadu služeb, funguje například jako nezávislý prostředník, který pomáhá koordinovat aktivity pro lokální a zahraniční filmové tvůrce na straně jedné a domácí úřady a instituce na straně druhé. Dále také pomáhá spojovat zahraniční filmaře s místními partnery, infrastrukturou a úřady a poskytuje výpomoc při koordinaci jejich společných aktivit. FC se velmi činně angažuje ve zlepšování podmínek pro filmovou produkci v České republice, jejím hlavním cílem v této aktivitě je dosažení přívětivého prostředí pro filmaře, díky kterému bude moci snáze konkurovat zahraničním zemím. (Czech Film Commission, 2023)

Ve světě jsou filmové komise a kanceláře zcela běžně se vyskytujícími institucemi. Hlavním cílem těchto institucí je především snaha přivést co nejvíce filmových produkcí na své území a zároveň také snaha fungovat jakožto nezávislý a komplexní zdroj informací pro filmové producenty a filmaře. Záznamy o prvních filmových kancelářích se objevují již v polovině 20. století v USA. V současné době se po celém světě počet fungujících kanceláří pohybuje okolo jednoho tisíce, a to jak na úrovni národní, regionální tak i místní. (Czech Film Commission, 2023)

FC je členem mezinárodních asociací filmových komisí, konkrétně se jedná o European Film Commissions Network (dále jen EUFCN) a Association of Film Commissioners International (dále jen AFCI).

EUFCN byla založena v roce 2007 a mezi její cíle patří podpora vzniku nových komisí, vytváření směrnic pro filmové komise, zlepšování průzkumu lokací a možnosti natáčení či provádění profesních a vzdělávacích školení pro členy. (European Film Commissions Network, 2023)

AFCI byla založena v roce 1975 a jedná se o jedinou celosvětovou neziskovou profesní organizaci, jenž zastupuje členy na různých úrovních, a to na úrovni městských, regionálních a národních filmových komisí na šesti kontinentech. Cílem AFCI je poskytování zastoupení, propojení a vzdělání nezbytného pro filmové komise a podniky ve filmovém průmyslu tak, aby podporovala ekonomický růst a iniciovala vytváření pevné infrastruktury. (Association of Film Commissioners International, 2023)

3 Filmové pobídky

Tato kapitola je zaměřena na několik klíčových aspektů týkajících se filmových pobídek. První část se zaměřuje na definici filmových pobídek, a tedy na přesné vymezení podstaty a cíle této formy podpory v oblasti filmové produkce. Následující část rozebírá některé nejčastěji využívané druhy pobídek, s důrazem na jejich specifika a přínosy. Další část této kapitoly se soustřeďuje na právní základy a administrativní stránku filmových pobídek. Následně jsou popsány finanční stropy spojené s těmito pobídkami. Poslední část se zaměřuje na stručnou historii vzniku a vývoje filmových pobídek v celosvětovém kontextu, jsou tak představeny klíčové okamžiky a události, které formovaly tuto formu podpory a ovlivnily její současnou podobu na globální úrovni.

Filmové pobídky jsou státním mechanismem poskytování finančních nebo daňových výhod zahraničním nebo domácím filmovým producentům a společnostem. Jejich hlavním účelem je lákání investic a podpora filmové produkce na konkrétním území. Tyto pobídky mají za cíl podnítit tvorbu filmů, přilákat zahraniční investice, vytvářet pracovní místa a posilovat místní ekonomiku. Filmové pobídky tak hrají klíčovou roli v tom, jak se filmový průmysl rozvíjí a jak jsou producenti motivováni vybírat konkrétní lokality pro své projekty. (Kubáňová, 2011)

Z pohledu jednotlivých států přináší zavedení pobídek dvojí účinek. Jednak ve formě nárůstu výdajů v souvislosti s poskytováním filmových pobídek, a dále také v podobě nárůstu příjmů, ať už prostřednictvím přílivu daní nebo aplikace Keynesova multiplikátoru.

Ve většině zemí se filmové pobídky uplatňují formou finančních vratek. Tímto způsobem tedy umožňují filmovým produkcím získat zpět část svých nákladů, a to nejčastěji v rozmezí 15-25 % uznatelných nákladů. Existuje několik možností, jakými lze tuto výhodu využít. Jedná se například o přímé vrácení financí, které může být poskytnuto ve formě rabatu na náklady spojené s výrobou filmu nebo prostřednictvím daňových úlev. (Broussard, 2023)

„Uznatelnými náklady se rozumí uhrazené zboží a služby přímo související s pobídkovým projektem, pokud úhrada byla provedena českému subjektu. Uznatelnými náklady jsou i odměny zahraničním hercům a členům štábu. Za uznatelné náklady nelze

považovat náklady, které dosud nebyly vynaloženy, tj. jsou pouze zaúčtovány např. na základě přijatých faktur.“ (Státní fond kinematografie, 2015)

3.1 Druhy

Jelikož v oblasti filmového financování existuje široká škála různých druhů pobídek, které mohou produkčním společnostem a tvůrcům poskytnout podporu při realizaci jejich projektů. Jsou v této části rozepsány jen ty nejčastěji využívané druhy. Zároveň je při jejich popisu kladen důraz především na jejich specifika a přínosy.

3.1.1 Rabaty

Rabaty se odvíjejí od úrovně produkčních výdajů spíše než od úrovně investic. Tento mechanismus umožňuje filmovým produkcím získat zpět určitý podíl svých uznatelných rozpočtových položek v souladu s přesným souborem pravidel. Rabaty jsou finančním stimulem, který je poskytován producentům na základě provedených nákladů v rámci produkce. Tyto částky jsou obvykle financovány přímo ze státního rozpočtu prostřednictvím stanoveného fondu a poskytují producentům finanční podporu, což může být rozhodujícím faktorem při rozhodování, kde daný film natočit. V posledních letech se model rabatů stává stále populárnějším, při zvažování nových nebo vylepšených pobídek. Hlavním důvodem je fakt, že v tomto modelu je méně zúčastněných stran a systém je transparentnější, snáze kontrolovatelný a vyhodnotitelný a zároveň administrativně jednodušší na provoz. (Olsberg & Barnes, 2014)

Důležité je, že platba rabatu obvykle probíhá až po dokončení projektu a auditu výdajů za produkci, i když v některých případech je možnost část platby vyplatit předem. To znamená, že producenti obdrží tuto finanční kompenzaci několik měsíců poté, co národní pokladna již vybrala daně z příslušné produkční aktivity. Rabaty mohou být poskytovány ve formě přímého finančního vrácení, nebo mohou být započítány do daní, což znamená, že se producentům vrátí určitá částka z daňových povinností. Jednou z výhod je, že systém může být v mnoha případech soběstačný. To bere v úvahu skutečnost, že platba rabatu obvykle probíhá měsíce po dokončení výdajů a následném auditu účtů. V důsledku toho jsou daně, které produkce dluží (včetně daně z příjmu, sociálního pojištění, daně z přidané hodnoty atd.) vybrány před poskytnutím rabatu. Navíc často dosahují dostatečné výše na pokrytí částky budoucího rabatu. Je třeba také zdůraznit, že rabat se

týká pouze uznatelných nákladů, zatímco daně jsou vybírány z celkových nákladů. (Talavera Milla, Fontaine, & Kanzler, 2016)

Celkově jsou rabaty v rámci filmových pobídek nástrojem, který může podporovat a stimulovat filmovou produkci v dané zemi tím, že producentům poskytuje finanční výhody na základě provedených výdajů, což může vést k růstu filmového průmyslu a přilákání zahraničních produkcí. V současné době rabaty fungují v řadě evropských zemí jako je například Finsko, Polsko, Rumunsko, Francie, Španělsko, Slovensko a také Česká republika (Entertainment Partners, 2023)

3.1.2 Tax credits

Daňové úlevy typu tax credits jsou mechanismem, který umožňuje producentům filmů získat zpět část svých uznatelných nákladů na produkci prostřednictvím systému odpočtu od daňových povinností. Tato forma pobídky funguje na základě předem stanoveného vzorce, který určuje procento vrácené částky vzhledem k celkovým nákladům na produkci. Na rozdíl od rabatů není tato částka vyplácena přímo ze stanoveného fondu státního rozpočtu, ale je odečítána od daňových závazků producenta při podání daňového přiznání. Znamená to tedy, že producenti mohou snížit své daňové závazky o částku odpovídající uznatelným nákladům na produkci filmu. (Talavera Milla, Fontaine, & Kanzler, 2016)

Existují dva druhy tax credits, a to refundable (refundovatelné) a transferable (přenosné). V případě refundable tax credits, pokud zůstává nějaký přeplatek poté, co byly uhrazeny všechny daňové závazky, bývá tento přebytek obvykle vyplacen producentovi. Na druhou stranu v případě transferable tax credits místo aby producent přebytek využil, může ho prodat nebo převést na jiného poplatníka s vyšší daňovou povinností, který ho tak může uplatnit na svou vlastní daňovou povinnost. (Broussard, 2023)

Tax credits tedy představují takový druh pobídky, který podporuje filmovou produkci tím, že snižuje daňové břemeno producentů a poskytuje jim finanční stimul k natáčení v dané zemi. V současné době využívají systém tax credits evropské země jako například Itálie, Velká Británie, Irsko a Maďarsko. (Entertainment Partners, 2023)

3.1.3 Granty

Granty v rámci filmových pobídek představují efektivní formu finanční podpory pro tvůrce a projekty v oblasti filmu a televizní produkce. Příjemce grantu není zavázán vrátit

poskytnuté finanční prostředky, bez ohledu na finanční úspěch či neúspěch daného projektu. Většinou jsou granty financovány buď z veřejných zdrojů prostřednictvím vládních grantových programů nebo od neziskových organizací a nadací, které sledují určité cíle či hodnoty v oblasti kultury, diverzity a dalších společenských aspektů. Aby žadatel získal grant musí prokázat kvalitu svého projektu a jeho soulad s cíli grantového programu. Příjemci grantů jsou často povinni plnit administrativní povinnosti, včetně pravidelného podávání zpráv o pokroku projektu a dodržování stanovených pravidel a podmínek grantu. (Media Services, 2021)

Mezi evropské země, které v současné době využívají granty patří například Norsko, Německo a Rakousko. (Entertainment Partners, 2023)

3.1.4 Tax shelter

Za zmínku určitě také stojí dnes už v oblasti filmových pobídek méně používaný systém daňových úlev tax shelter. Jedná se o mechanismus, který je koncipován k přilákání investic od jednotlivců s vysokým čistým jměním nebo od firem s vysokými daňovými povinnostmi. Stát těmto subjektům nabízí možnost snížení jejich daňové zátěže, pokud se rozhodnou spolupracovat se zahraničními filmovými tvůrci. V tomto případě se také stávají investory a náleží jim podíl z budoucích tržeb. Celý tento proces je však výrazně komplexnější v porovnání s mechanismy rabatů a tax credits, protože zahrnuje mnohem více zainteresovaných stran. Jedná se například o účetní, právníky nebo třeba i bankéře, kteří hrají klíčovou roli, avšak jejich přítomnost značně zvyšuje náklady, složitost ale také i administrativní náročnost spojenou s tímto systémem. (Talavera Milla, Fontaine, & Kanzler, 2016)

Za zmínku určitě stojí Belgie, která mechanismus tax shelter dodnes využívá. (Entertainment Partners, 2023)

3.2 Právní základ a administrace

Pobídkové systémy v zemích Evropské unie se velmi často řídí rozdílnými právními strukturami, které se liší stát od státu. Přesto je pro všechny tyto struktury nutné získat schválení Evropské komise, aby byla zajištěna kompatibilita s právním řádem Evropské unie. V oblasti filmového průmyslu je tento právní řád běžně aktualizován v pravidelných pětiletých intervalech. (Talavera Milla, Fontaine, & Kanzler, 2016)

Z tohoto důvodu je pro jednotlivé státy výhodnější stanovovat své koncepce v souladu s tímto právním řádem, a to na období pěti let. V České republice se jedná například o dlouhodobé koncepce pro roky 2014-2019, 2017-2022 a také o nejnovější koncepci pro roky 2023-2028. (Státní fond kinematografie, 2023d)

Legislativa stanovená pro daný systém velmi často ukládá daňové agentuře nebo ministerstvu financí dané země dohled nad pobídkou. To může zahrnovat financování projektů rovnou po certifikaci nebo zajištění toho, aby proces probíhal v souladu s daným právním rámcem. (Olsberg & Barnes, 2014)

Správa pobídek v rámci zemí Evropské unie již není centrálně stanovena. Běžně bývá rozdělena mezi dva samostatné subjekty. Buďto se jedná o různé orgány vlády, jako například ministerstvo financí a ministerstvo kultury, nebo o nezávislé subjekty, jakými jsou třeba filmové instituty nebo fondy. Toto dělení obvykle umožňuje specializaci jednoho subjektu na kulturní aspekty pobídky a poskytování certifikace nebo odborného poradenství. Zatímco druhý subjekt se zaměřuje na finanční aspekty, včetně dohledu nad platbami. (Talavera Milla, Fontaine, & Kanzler, 2016)

3.3 Finanční stropy

Některé pobídky ve formě slev a daňových úlev využívají určitá omezení, a to ve formě ročního limitu výdajů. Důvody pro tento postup mohou být různé. Na trzích menších zemí slouží tento limit jako preventivní opatření proti vzniku bubliny, jelikož umožňuje zajistit, že růst odvětví nepřede schopnost průmyslu zajišťovat produkci. V jiných případech to například reflektuje obezřetnost ze strany vlády, zejména během prvních let po zavedení nového systému. (Olsberg & Barnes, 2014)

Zavedení těchto omezení však může přinést do průmyslu řadu nejistot. Většina evropských zemí rozpočítává své finance ročně, včetně alokace prostředků pro dané odvětví. To v praxi může vyvolat nečekaný pokles financí, což v důsledku vede ke snížení důvěry v účinnost pobídek, zvláště když je nutné filmové projekty plánovat s dlouhým předstihem. Na druhou stranu v případě pobídek ve formě rabatu je obtížné racionálně odůvodnit potřebu stanovení finančního stropu, jelikož pobídky v této formě jsou velmi často soběstačné. Z tohoto důvodu je tedy nejistota vytvořená stropem v této formě pravděpodobně zbytečná. (Talavera Milla, Fontaine, & Kanzler, 2016)

Evropské země tedy nejsou povinny finanční stropy využívat. Jedinou povinností je poskytnout Evropské komisi roční rozpočet předpokládaných výdajů na filmové pobídky. (Olsberg & Barnes, 2014)

3.4 Historie

Historie filmových pobídek je velmi pestrá a zahrnuje několik desetiletí, během nichž se tyto pobídky staly důležitým nástrojem pro podporu filmové a televizní produkce na celém světě.

Ještě před implementací filmových pobídek existovaly v období 80. a 90. let minulého století systémy podpory filmové produkce na menších úrovních. Tyto systémy byly v té době mnohem jednodušší a méně propracované než dnešní komplexní struktury a jejich využívání bylo spíše nárazovou záležitostí než stabilním zdrojem příjmů pro veřejné rozpočty. Mezi průkopníky poskytování výhod filmovým produkcím patřily státy jako Francie, Německo, Island a Irsko. (Olsberg & Barnes, 2014)

Největším inovátorem v oblasti poskytování filmových pobídek se však staly Spojené státy americké, ty totiž v 90. letech viděly příležitost, jak využít ekonomické výhody filmové a televizní produkce. V roce 1992 byl v Louisianě zaveden rozsáhlý program filmových pobídek. Ten byl o deset let později v roce 2002 výrazně rozšířen, což mělo za následek nárůst filmových a televizních produkcí a celkový vzestup filmového průmyslu ve státě. Navzdory tomuto úspěchu byly filmové pobídky k roku 2002 k dispozici pouze v pěti amerických státech. To vedlo k jejich implementaci v různých podobách do celé Evropy, což mělo za následek masivní migraci amerických filmových společností do evropských zemí. Tato situace vyvolala značnou reakci ze strany amerických států a k roku 2009 již pobídkové systémy fungovaly ve 44 z 50 států. (Adkisson, 2013)

Evropské státy se doposud na rozdíl od USA vyhnuly extrémům v podporování filmové produkce, v některých amerických státech totiž velmi často docházelo k neudržitelným extrémům v oblasti poskytování filmových pobídek. I přes to, že pobídkové systémy jsou stále ještě relativně novou záležitostí, využívá je více než polovina evropských zemí. Největší nárůst byl zaznamenán mezi lety 2005-2014 kdy došlo k více než zdvojnásobení pobídkových systému v Evropě, a to ze 12 na 26. Mezi lety 2009-2010 vzniklo v evropských zemích rovnou 8 nových programů, které lákaly zahraniční filmaře k natáčení. Mezi nimi byl i Program podpory filmového průmyslu České republiky, jenž

spustil poskytování filmových pobídek v roce 2010. Zajímavostí je, že ty státy, které pobídkové systémy nevyužívají, se zdají být na mapě filmové produkce takřka neexistující. (Olsberg & Barnes, 2014)

V průběhu let se filmové pobídky staly významným nástrojem na podporu filmové produkce, postupem času mnoho zemí upravilo své pobídkové programy a došlo také k rozšíření pobídkových systémů do mnoha nových zemí a regionů. Celkově lze tedy konstatovat, že se filmové pobídky v průběhu let staly klíčovým nástrojem na globální scéně filmové produkce, ovlivňující rozhodování producentů, kde natáčet jejich filmy, a to s ohledem na ekonomický aspekt.

4 Filmové pobídky v České republice

Tato kapitola se věnuje vývoji filmové produkce v České republice před implementací filmových pobídek. Jsou analyzovány klíčové okamžiky a vlivy, které tento průmysl výrazně ovlivnily a také bude zhodnocena situace, která předcházela potřebě zavedení filmových pobídek. Následující část se zaměří na období, kdy byly filmové pobídky poprvé zavedeny v České republice. Poté dojde ke stručnému shrnutí současné situace filmových pobídek v České republice. Následně budou podrobně rozebrána vstupní kritéria, která musí filmové projekty splnit pro získání pobídky, přičemž budou také zmíněny parametry při určování výše poskytnuté finanční podpory. Poslední část této kapitoly se zaměří na podrobnější popis postupu při podávání žádosti o udělení filmové pobídky.

4.1 Vývoj filmové produkce před zavedením filmových pobídek

V minulosti byla Česká republika velmi atraktivní a vyhledávanou destinací pro zahraniční filmovou produkci. Tuto popularitu si získala hlavně díky zachovalým architektonickým památkám, moderním filmovým ateliérům na Barrandově, důkladně propracované filmové infrastruktuře, malebné krajině nebo také díky atraktivitě spojené s výraznými změnami v průběhu čtyř ročních období. Mezi významné filmy natočené v České republice, které značně přispěli ke zvýšení zájmu ze strany zahraničních filmových produkcí, patří například *Mission Impossible* (1996), *Bídnicí* (1998) nebo *Agent bez minulosti* (2002). (Kafkadesk, 2018)

Český filmový průmysl však od roku 2003 vstoupil do stavu nekonkurenceschopnosti, to vyžadovalo naléhavé hledání řešení k podpoře tohoto stagujícího odvětví. V období mezi roky 2002-2008 totiž došlo k rapidnímu poklesu zahraničních filmových produkcí v České republice. V roce 2004 dokonce došlo k meziročnímu snížení až o 70 %, což v té době představovalo celkový pokles audiovizuální produkce o 47 %. Tato situace se v roce 2008 ještě zhoršila, došlo totiž k dalšímu dramatickému snížení zahraniční filmové produkce o 66 % ve srovnání s rokem 2007 v závislosti na finanční krizi. Důsledkem těchto událostí se produkce zahraničních filmů na našem území stala objemově nejnižší složkou v celkovém ročním obratu v rámci audiovizuální produkce v České republice. (Ministerstvo kultury, 2010)

Jako klíčový faktor, který výrazně přispěl k tomuto úpadku českého filmového průmyslu lze určitě označit zavedení filmových pobídek v jiných evropských zemích. Ty totiž byly mezi roky 2004 a 2005 postupně zaváděny v zemích jako je Belgie, Německo, Španělsko, Francie a Maďarsko. Tato opatření vedla k výraznému nárůstu atraktivity těchto zemí pro zahraniční filmovou produkci a zároveň ke snížení zájmu o natáčení v České republice. (Talavera Milla, Fontaine, & Kanzler, 2016)

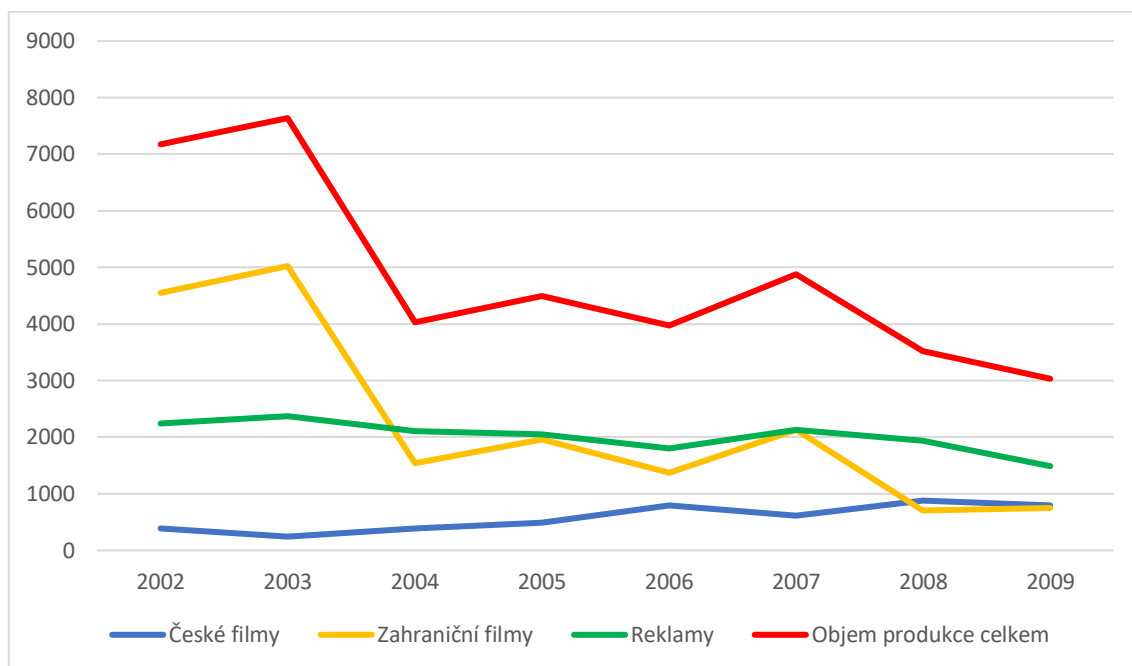
Tab. 2: Vývoj filmové produkce v ČR v letech 2002-2009 (v mil. Kč)

Položka	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
České filmy	390	243	386	487	795	613	880	800
Zahraniční filmy	4 545	5 024	1 542	1 961	1 371	2 133	705	744
Reklamy	2 237	2 371	2 107	2 048	1 804	2 132	1 937	1 489
Objem produkce celkem	7 172	7 638	4 035	4 496	3 970	4 878	3 522	3 033

Zdroj: Strategie konkurenceschopnosti českého filmového průmyslu (2010), vlastní zpracování, 2024

Na Obr. 1 lze identifikovat několik klíčových událostí. Mezi ně patří například zavedení již zmíněných maďarských stimulů mezi roky 2003 a 2004, což značně ovlivnilo filmovou produkci v České republice. V roce 2006 došlo k mírnému nárůstu domácí produkce, a to díky filmu *Bathory*. Rok 2007 přinesl zvýšenou zahraniční produkci, především díky filmu *Narnie*, který se natáčel v severních Čechách. Avšak i přes tento úspěch lze vysledovat strmý pokles zahraniční produkce v roce 2008 následovaný viditelnou stagnací mezi roky 2008 a 2009. (Ministerstvo kultury, 2010)

Obr. 1: Vývoj filmové produkce v ČR v letech 2002-2009

Zdroj: Strategie konkurenceschopnosti českého filmového průmyslu (2010), vlastní zpracování, 2024

4.2 Zavedení filmových pobídek

Dne 19. října 2009 schválila vláda České republiky filmové pobídky prostřednictvím usnesení číslo 1304. Tato iniciativa byla součástí širšího rámce podpory filmového průmyslu v zemi. (Usnesení vlády České republiky č. 1304, 2009)

Česká republika tedy zahájila poskytování filmových pobídek na základě Programu podpory filmového průmyslu (dále jen Program), který byl aktivní v období od roku 2010 do roku 2012 a spadal pod pravomoc Ministerstva kultury. Vznik tohoto programu byl motivován značným poklesem zájmu zahraničních filmových produkcí o natáčení v České republice. Jeho cílem bylo poskytovat finanční podporu filmové produkci do doby, než by mohly být přijaty příslušné legislativní úpravy. Tímto způsobem se snažila vláda udržet konkurenceschopnost českého filmového průmyslu a přilákat zahraniční investice do České republiky. (Státní fond kinematografie, 2023a)

Hlavní záměr tohoto Programu byl následující: „Účelem Programu je podpora filmové produkce v České republice, zvýšení konkurenceschopnosti českého filmového průmyslu v evropském a světovém měřítku. Zároveň je Program dodatečným zdrojem financování české národní kinematografie. Nepřímo je Program zaměřen na regionální rozvoj a podporu malých a středních podniků, drobných živnostníků a profesí s vysokou

přidanou hodnotou. Přispívá k podpoře rozvoje řemesel, zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných a nepřímo i k propagaci České republiky v zahraničí.“ (Státní fond kinematografie, 2009)

Tento Program poskytoval podporu formou dotace v souladu s příslušnými předpisy Evropské unie. Celková částka veřejné podpory tak nesměla přesáhnout limit stanovený těmito předpisy. Nárok na vyplacení dotace byl nepřevoditelný. Žadatel byl oprávněn utratit nejméně 20 % realizačního rozpočtu v jiném členském státě. Celková výše uznatelných nákladů vynaložených v rámci projektu na území České republiky musela dosáhnout minimálně:

- a) 15 mil. Kč v případě hraného nebo animovaného filmu určeného pro distribuci v kinech, s minimální délkou 70 minut a také hraného, dokumentárního nebo animovaného filmu určeného pro vysílání v televizi, s minimální délkou 70 minut,
- b) 3 mil. Kč v případě dokumentárního filmu určeného pro distribuci v kinech, s minimální délkou 70 minut,
- c) 10 mil. Kč v případě epizodního dílu hraného nebo animovaného televizního seriálu nebo seriálu epizod, s minimální délkou každého epizodního dílu minimálně 40 minut. (Státní fond kinematografie, 2009)

Výše podpory formou dotace byla poskytována:

- a) ve výši 20 % uznatelných nákladů s výjimkou honorářů herců a členů štábu, kteří jsou cizími státními příslušníky nebo osobami, které nemají trvalý pobyt na území České republiky a jejichž příjem je zdaněn daní vybíranou srážkou podle zvláštní sazby,
- b) ve výši 10 % v případě uznatelných nákladů ve formě honorářů herců a členů štábu, kteří jsou cizími státními příslušníky nebo osobami, které nemají trvalý pobyt na území České republiky a jejichž příjem je zdaněn daní vybíranou srážkou podle zvláštní sazby. (Státní fond kinematografie, 2009)

1. ledna 2013 došlo ke vzniku Státního fondu kinematografie a tím pádem i k přijetí příslušné legislativy. Tato událost znamenala definitivní zánik Programu podpory filmového průmyslu, který byl přejmenován a nahrazen Filmovými pobídkami. Tyto pobídky tak již nespádaly do pravomoci Ministerstva kultury, nýbrž do pole působnosti samotného Státního fondu kinematografie. (Czech Film Commission, 2023)

V současné době jsou filmové pobídky v České republice poskytovány ve formě rabatu. Ten může dosahovat výše až 20 % z tzv. uznatelných nákladů, které byly využity během audiovizuální produkce. Rabat je poskytován žadatelům přímo ze státních prostředků po dokončení produkce v České republice. Tato podpora platí jak pro české, tak i pro zahraniční produkce. Dochází také ke garanci, že podpora ve výši 20 % uznatelných nákladů není vyplacena předtím, než investor nebo producent vloží své vlastní finanční prostředky do českých služeb a zboží a následně provede audit těchto vynaložených prostředků. (Czech Film Commission, 2023)

4.3 Vstupní kritéria a výše filmové pobídky

Jak již bylo zmíněno výše, Státní fond kinematografie (dále jen SFK) vykonává širokou škálu činností, včetně podpory kinematografie, poskytování filmových pobídek, správy audiovizuálních poplatků a propagace české kinematografie. Pro úspěšně vykonávání těchto úkolů, včetně pokrytí správních a provozních výdajů však SFK potřebuje řádné finanční prostředky. S výjimkou příjmů ze správních poplatků, prodeje licencí a některých drobných příjmů není SFK schopen generovat zisky. Z tohoto důvodu jsou dotace ze státního rozpočtu klíčovým prvkem rozpočtu SFK. (Státní fond kinematografie 2022a)

Z této podpory je SFK schopen poskytovat filmové pobídky na výrobu audiovizuálního díla, jehož produkce probíhá alespoň z části v České republice a které je:

1. hrané, animované nebo dokumentární dílo, s minimální délkou 70 minut,
2. dílem hraného seriálu, s minimální délkou 30 minut, případně seriálem o více takových dílech,
3. dílem animovaného seriálu, s minimální délkou 5 minut, případně seriálem o více takových dílech s minimální délkou.

Zároveň musí být toto dílo v souladu s příslušnými právními předpisy České republiky a Evropské unie, což je ověřováno kulturním testem při podání žádosti o registraci projektu. Dále toto dílo nesmí být pornografické povahy a také nesmí schvalovat násilí či otevřeně urážet lidskou důstojnost. Celková výše uznatelných nákladů bez DPH musí dosáhnout hodnoty alespoň:

- 15 mil. Kč v případě celovečerního hraného nebo animovaného díla,
- 2 mil. Kč v případě celovečerního dokumentárního díla,

- 8 mil. Kč v případě jednoho dílu hraného seriálu,
- násobku částky 8 mil. Kč podle počtu dílů v případě více dílů hraného seriálu,
- 1 mil. Kč v případě jednoho dílu animovaného seriálu,
- násobku částky 1 mil. Kč podle počtu dílů v případě více dílů animovaného seriálu. (Státní fond kinematografie, 2012)

Filmová pobídka se poskytuje:

- Ve výši 20 % uznatelných nákladů, vynaložených na úhradu za dodávky zboží a služeb přímo související s pobídkovým projektem osobám, které mají místo podnikání, trvalého pobytu nebo sídlo na území České republiky a které jsou zaregistrovány k dani z příjmů v České republice.
- Ve výši 66 % z částky daně z příjmů vybrané nebo sražené v České republice z uznatelných nákladů na honoráře herců a členů štábu, kteří jsou cizími státními příslušníky nebo osobami, které nemají místo podnikání nebo trvalý pobyt na území České republiky, pokud je tato odměna předmětem daně z příjmů v České republice, a pokud k úhradě těchto nákladů došlo po podání žádosti o registraci pobídkového projektu. (Státní fond kinematografie, 2012)

V souladu s pravidly Evropské komise však může být tato vratka pouze ve výši maximálně 80 % celkového realizačního rozpočtu. Dále se na takto poskytnutou pobídku vztahuje omezení stanovené Evropskou komisí, a to, že součet všech veřejných podpor nesmí přesáhnout 50 % celkového rozpočtu. (Czech Film Commission, 2023)

Mezi další podmínky patří například povinnost zahraničního producenta vynaložit alespoň 70 % uznatelných nákladů do 12 měsíců od schválení pobídky. Dále platí omezení, že uznatelné náklady mohou tvořit maximálně 80 % celkových nákladů filmu. V případě, že tato hodnota přesahuje stanovenou hranici, dochází k odpovídajícímu snížení výše poskytnuté filmové pobídky. Dalším omezením je maximální částka poskytnuté filmové pobídky, ta činí 150 000 000 Kč. (Státní fond kinematografie, 2019)

4.4 Postup žádosti o udělení filmové pobídky

V této části je detailně popsán postup žádosti o udělení filmové pobídky. Tento proces je strukturován od samotné registrace projektu, přes evidenci projektu až po podání žádosti o vyplacení dotace.

Registrace projektu

Žadatel je povinen projít kulturním testem, v němž lze získat až 46 bodů, přičemž pro jeho úspěšné absolvování je potřeba získat minimálně 23 bodů. Zároveň je však nutné splnit kulturní kritéria, tato část má celkově 16 bodů a zaměřuje se na českou i evropskou historii a hodnoty s ní spojené, pro tuto část je vyžadováno získání minimálně 4 bodů. Kulturní test dále zahrnuje produkční a ekonomickou část, které mají zajistit, že tvorba daného projektu bude zahrnovat spolupráci s českými produkčními nebo postprodukčními společnostmi. (Státní fond kinematografie, 2023e)

Kulturní test se předkládá spolu se synopsí a českou verzí scénáře. Projekty mohou být přihlašovány kdykoliv během roku. Poplatek za registraci činí 30 000 Kč. Náklady vzniklé po dni odevzdání registračních dokumentů, známého jako rozhodný den, jsou považovány za uznatelné, zatímco náklady před tímto dnem nejsou brány v potaz. Kulturní test je posuzován a vyhodnocen komisí SFK v souladu s příslušnými předpisy Evropské unie. SFK poté informuje úspěšné uchazeče. Tato fáze slouží pouze k ověření způsobilosti projektu pro případné poskytnutí dotace. (Czech Film Commission, 2023)

4.4.1 Evidence projektu (alokace částky pro vratku)

Po obdržení osvědčení o registraci má žadatel možnost požádat o zařazení svého projektu do evidence a o alokaci filmové pobídky. Žádost o evidenci lze podat kdykoliv během roku, ale musí být načasována tak, aby do 4 měsíců od data podání bylo realizováno nejméně 10 natáčecích dnů (v případě projektů Eurimages je tato lhůta prodloužena na 9 měsíců). Tato žádost však smí být podána nejpozději 10. den natáčení v České republice. V této fázi žadatel předkládá časový harmonogram realizace, rozpočet celkových a uznatelných nákladů a finanční plán. Na základě těchto informací je poté žadateli od SFK alokována odhadovaná výše filmové pobídky. (Czech Film Commission, 2023)

4.4.2 Žádost o vyplacení dotace

V případě projektů s minimálně 10 natáčecími dny v České republice má žadatel možnost předložit až dvě žádosti o vyplacení filmové pobídky. První žádost lze předložit ihned po ukončení natáčení a utracení minimálních uznatelných nákladů (v souladu s typem projektu). Druhou žádost lze předložit po dokončení veškeré produkce a postprodukce v České republice. Žadatelé musí v této žádosti zahrnout především vyúčtování

uznatelných nákladů a zprávu o jejich ověření od auditora, koprodukční a servisní smlouvy, výpisy z účtů, finanční plán a další relevantní dokumenty. Pokud jsou splněny stanovené podmínky, dojde k vyplacení dotace. (Czech Film Commission, 2023)

5 Zhodnocení filmových pobídek v České republice

V předchozí části byla problematika filmových pobídek analyzována převážně z teoretického hlediska. Z tohoto důvodu bude tato část převážně zaměřena na praktické zhodnocení filmových pobídek v České republice. V úvodu je věnována pozornost analýze vývoji filmové produkce v České republice v letech 2010-2022 a také vývoje rozpočtu na filmové pobídky. Dále bude provedena analýza dvou tabulek, v té první budou uvedeny počty žádostí o evidenci, registraci a počty projektů s vyplacenou pobídkou. Ve druhé tabulce budou podrobně rozepsány uznatelné náklady a suma reálně vyplacených pobídek. Následující část bude věnována zhodnocení přínosů, jenž filmové pobídky přinášejí do českého audiovizuálního průmyslu. Dále také dojde k rozepsání současných nejdůležitějších problémů spojených s filmovými pobídkami. Poté bude věnována pozornost plánované novele zákona o audiovizu, která má za cíl řešit stávající nedostatky a přinést potřebné změny. V úplném závěru této části dojde k celkovému zhodnocení filmových pobídek v České republice

5.1 Vývoj filmové produkce v ČR v letech 2010-2022

Tab. 3: Vývoj filmové produkce v ČR v letech 2010-2022 (v mil. Kč)

Položka	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
České filmy	577	621	739	795	646	852	921	1040	1522	1241	919	1268	1732
Zahraniční filmy	943	1036	1564	2840	3354	3704	3575	3158	4926	6337	5746	8737	11 256
Reklamy	2060	2162	1772	1392	1960	2203	2027	2131	1753	1886	1055	1866	2451
Objem produkce celkem	3580	3819	4075	5027	5960	6759	6523	6329	8201	9464	7720	11 871	15 439

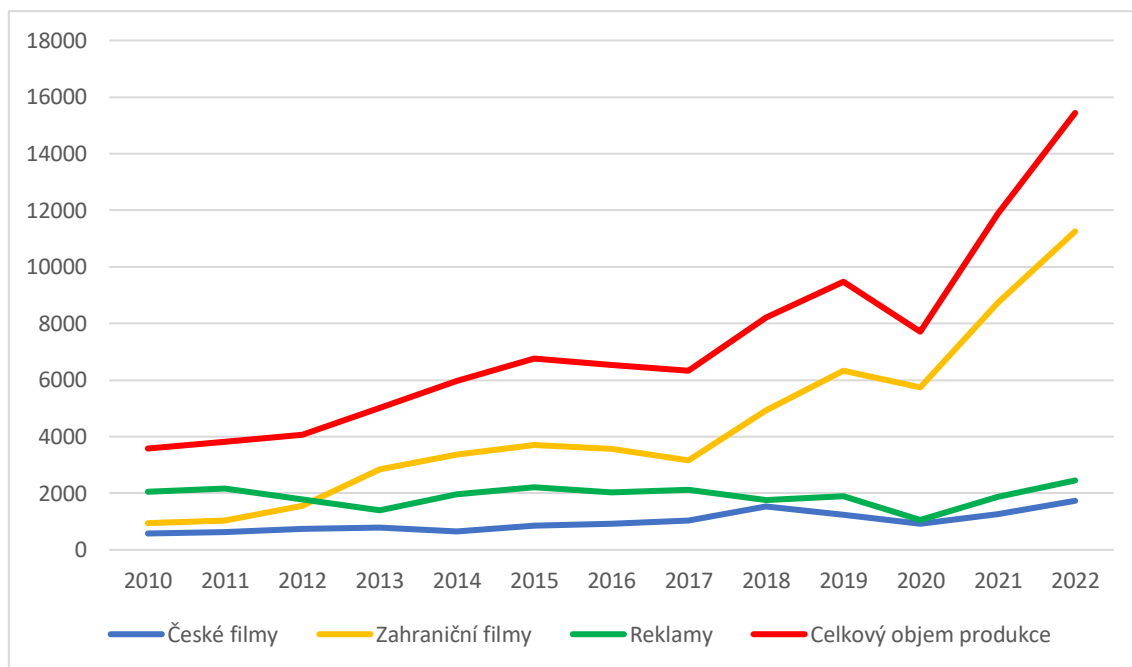
Zdroj: Asociace producentů v audiovizu (2023), vlastní zpracování, 2024

Na uvedeném Obr. 2 vývoje filmové produkce v ČR v letech 2010-2022 lze v rámci sledovaného období vypočítat několik klíčových událostí.

Vývoj produkce v oblasti reklamy se v průběhu celého období pohyboval stabilně kolem hodnoty 2 000 mil. Kč. Tato čísla naznačují konzistentní charakter této části odvětví

a jedná se tak vlastně o téměř totožný vývoj jako v případě předchozího Obr. 2 vývoje filmové produkce v ČR v letech 2002-2009.

Obr. 2: Vývoj filmové produkce v ČR v letech 2010-2022 (v mil. Kč)

Zdroj: Asociace producentů v audiovizí (2023), vlastní zpracování, 2024

Vývoj produkce českých filmů zaznamenal postupný nárůst během sledovaného období, což poukazuje na pozitivní trend v domácím filmovém průmyslu. Oproti grafu vývoje filmové produkce v ČR v letech 2002-2009 lze vypočítat rekordní nárůst objemu produkce v některých letech převyšující hranici 1 000 mil. Kč a v některých dokonce blíží se hranici 2 000 mil. Kč.

Jakožto nejvýznamnější aspekt výše uvedeného Obr. 2 lze určitě uvést extrémní nárůst zahraniční produkce od roku 2010, což jasně ukazuje na podstatný dopad zavedení filmových pobídek. První významný skok lze zaznamenat již v roce 2013, a to i díky natáčení seriálových projektů jako 1864, The Musketeers či světově známému a uznávanému seriálu Borgia. (Czech Film Commission, 2014)

V letech 2014-2017 lze naopak pozorovat určitou stagnaci, která však byla v roce 2018 prolomena dalším rapidním nárůstem zahraniční produkce.

Tento růst pokračoval i v roce 2019, kdy došlo k pokoření rekordní hranice. V tomto období však také došlo k výskytu zcela nové situace, kdy objem produkce pro kinematografická představení sice zůstal stejný, ale ve značné míře se k němu přidal

i objem produkce určený pro VOD platformy. Objem produkce těchto platform se postupem času začal velmi výrazně zvyšovat, jelikož tyto platformy jsou nuceny natáčet větší množství filmů a seriálů, aby si mezi sebou udržely konkurenční postavení. To mělo za následek vznik problému, jenž bude blíže rozepsán v části věnující se rozpočtu.

O rok později, tedy v roce 2020, bylo zaznamenáno drobné snížení, způsobené vypuknutím pandemie Covid-19. Vyhlášené lockdowny totiž zapříčinily zavření kin a z tohoto důvodu fungovaly pouze VOD platformy. Ty v tomto období, jakožto jediné dostupné medium, zaznamenaly značný nárůst počtu předplatitelů.

V roce 2021 opět dochází ke zvýšení objemu zahraniční produkce, přičemž byl znovu překonán rekord. To mohlo být způsobeno tím, že většina zemí již byla se situací okolo pandemie Covid-19 seznámena a přijala řadu nových opatření, která umožnila efektivní práci i v období již zmíněných lockdownů.

Rok 2022 lze považovat za doposud nejúspěšnější z hlediska růstu celkového objemu filmové produkce. Ta totiž rostla ve všech směrech, ať už se jedná o reklamu, domácí či zahraniční produkci, a zaznamenala tak rekordní objem filmové produkce dosahující hodnoty 15 439 mil. Kč. Zajímavostí je, že na každé z těchto odvětví mají vliv odlišné faktory. Například zahraniční produkci zásadně ovlivňuje funkční systém filmových pobídek, reklamy jsou významně ovlivňovány ekonomickou situací České republiky na trhu a na tvorbu českého filmu a televizní produkce mají zásadní vliv způsob a rozsah angažovanosti Státního fondu kinematografie, České televize a komerčních televizí.

Mezi nejvýznamnější zahraniční projekty natáčené na našem území v roce 2022 patří například film *Extraction 2* od Netflixu, druhá řada sci-fi série *Foundation* od Apple TV+ nebo spin-off hollywoodského blockbustera *John Wick* s pracovním názvem *Ballerina*. Samozřejmě se zde také natáčely další filmy a seriály od společností jako je Disney, ABC či HBO. Na druhou stranu je třeba zmínit, že celkový objem produkce by mohl být ještě výraznější, pokud by však nedošlo k pozastavení přijímání žádostí o pobídky. Z tohoto důvodu tak některé projekty, jako například film *Breakout*, jenž měl plánovanou útratu až 500 mil. Kč nebo třeba také štáb seriálu HBO *Duna*, jenž v Česku plánoval utratit až 2 miliardy Kč, skončily v konkurenčním Maďarsku. (Feedit.cz, 2023)

Podle Asociace producentů v audiovizí roste celkový objem produkce v čase také díky tomu, že zahraniční produkce mohou do České republiky přivést jen minimum potřebného vybavení. Všechny nutné záležitosti lze na našem území totiž velmi snadno

zajistit. Z tohoto důvodu tak dochází k minimálnímu zastoupení zahraničních štábů při natáčení audiovizuálních projektů v České republice. Tyto projekty totiž velmi často využívají českých služeb a tímto způsobem přispívají finančními prostředky do veřejných rozpočtů. Jedná se tak o jeden z významných faktorů, kterým lze značně přispět k růstu celkového objemu produkce. (Šlajer, Strnad & Dočekal, 2023)

Z celkové analýzy uvedeného Obr. 2 tedy jednoznačně vyplývá, že zavedení filmových pobídek v roce 2010 mělo výrazně pozitivní dopad na český filmový průmysl. Tento vliv je patrný ze vzestupné tendence celkového objemu filmové produkce od tohoto klíčového okamžiku. Lze tedy konstatovat, že filmové pobídky byly efektivním nástrojem k podpoře a stimulaci filmového průmyslu v České republice.

Na druhou stranu je však důležité se znovu zaměřit na rok 2022 a na celkový objem produkce v tomto období, tedy 15 439 mil. Kč. Helena Bezděk Fraňková, ředitelka Státního fondu kinematografie, totiž naznačuje, že v roce 2023 a i v letech následujících lze očekávat celkový objem produkce pohybující se okolo hodnoty 14 000 mil. Kč. Pokud bychom vzali v potaz, že bude stále poskytována 20% pobídka, je podle propočtů Asociace producentů v audiovizu nutné každý takový rok počítat s pobídkami ve výši až 1 600 mil. Kč.

Výše poskytnutých filmových pobídek, které lze v daném roce přidělit, samozřejmě úzce souvisí se stanoveným rozpočtem. Z tohoto důvodu je v následující části detailně rozebrán a analyzován právě vývoj rozpočtu určeného na filmové pobídky.

5.2 Vývoj rozpočtu na filmové pobídky

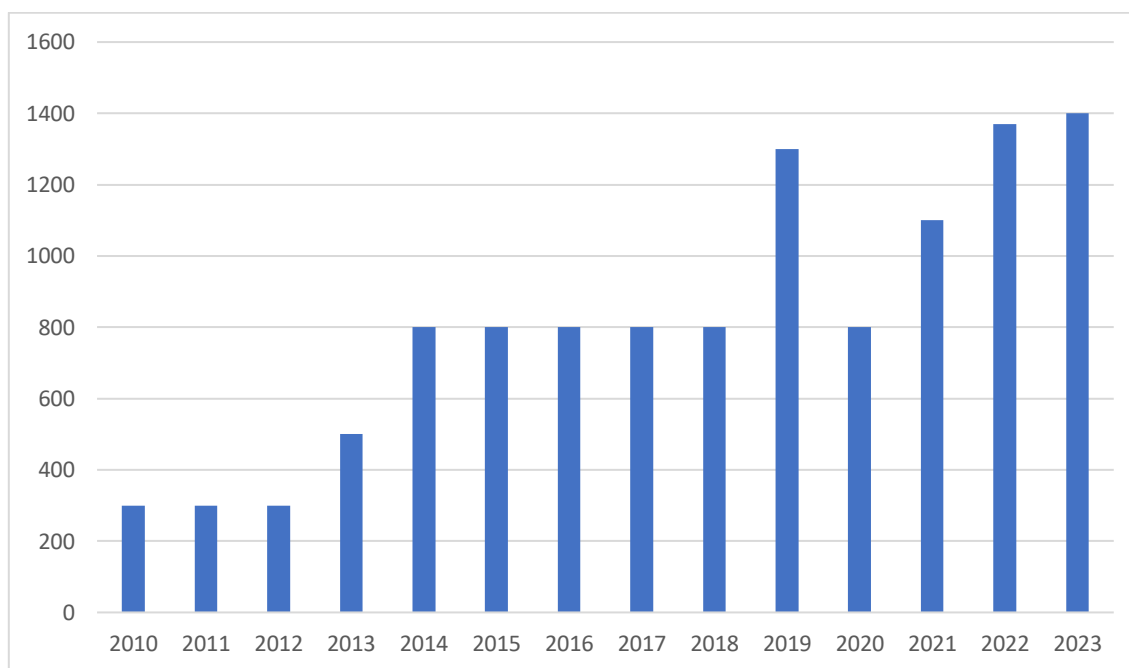
V uvedeném Obr. 3 lze ve sledovaném období v letech 2010-2023 vyzorovat významné změny v rozpočtu určeném na filmové pobídky v České republice. Roky 2010-2012 lze označit jakožto stabilní období, jelikož byl rozpočet na filmové pobídky udržován na konstantní úrovni 300 mil. Kč. To může naznačovat stabilitu a předvídatelnost v této fázi. V roce 2013 došlo k prvnímu výraznému posunu, rozpočet byl totiž mírně navýšen, a to na 500 mil. Kč. Tato změna může reflektovat důraz na zvyšující se podporu filmového průmyslu. Následující roky, konkrétně období 2014-2018, zaznamenaly další navýšení a následnou stabilizaci rozpočtu na hodnotě 800 mil. Kč. Lze zde tedy znovu pozorovat rostoucí snahu o podporu filmového průmyslu a také snahu o udržení jisté stability rozpočtu.

Tab. 4: Vývoj rozpočtu na filmové pobídky v ČR v letech 2010–2023 (v mil. Kč)

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
300	300	300	500	800	800	800	800	800	1300	800	1 100	1 370	1 400

Zdroj: Státní fond kinematografie (2023), vlastní zpracování, 2024

Obr. 3: Vývoj rozpočtu na filmové pobídky v ČR v letech 2010-2023 (v mil. Kč)

Zdroj: Státní fond kinematografie (2023), vlastní zpracování, 2024

V roce 2019 však nastal výrazný zlom, došlo totiž k mimořádnému navýšení rozpočtu o 500 mil. Kč, což znamenalo nárůst na celkových 1 300 mil. Kč. Důvodem bylo vyčerpání rozpočtu na filmové pobídky již v polovině roku 2019. Jednalo se o značný problém, jelikož Státní fond kinematografie nemohl přijímat další zájemce a hrozil tak odchod zahraničních filmařů do sousedních zemí. Za zmínku tak určitě stojí například televizní série *Foundation*, která z důvodu vyčerpaných pobídek v České republice, musela některé epizody natáčet v Irsku. Nakonec tedy stát přistoupil k již zmíněnému navýšení rozpočtu a došlo tak k přijetí mnoha dalších zahraničních produkcí. Nicméně jednalo se o první konfrontaci s problémem, jenž ovlivňoval filmové pobídky v České republice nejen v tomto roce, ale i v letech budoucích a který dodnes zůstává nevyřešen. (Aktuálně.cz, 2019)

V roce 2020 došlo k navrácení rozpočtu na 800 mil. Kč. Je dosti pravděpodobné, že k navýšení v průběhu roku nedošlo z důvodu vypuknutí pandemie Covid-19. Celý svět se totiž potýkal s novou realitou v podobě zavedených lockdownů a zahraniční produkce byly více obezřetné před možným rizikem v tomto nestabilním období, nehledě na omezené možnosti cestování.

Rok 2021 však přinesl opětovně zvýšení rozpočtu o 300 mil. Kč, přičemž celková částka dosáhla 1 100 mil. Kč. K tomuto navýšení pravděpodobně došlo v reakci na stagnaci z roku 2020 a také proto, že většina zemí již byla se situací kolem pandemie Covid-19 seznámena a přijala řadu nových opatření, díky kterým bylo možné efektivně pracovat i během lockdownů či s ohledem na další omezení.

V roce 2022 došlo znovu k navýšení rozpočtu, tentokrát o 570 mil. Kč, rozpočet tak dosáhl hodnoty 1 370 mil. Kč. V tomto roce došlo k zajímavé situaci, jelikož byl rozpočet na filmové pobídky na rok 2022 vyčerpán již před samotným začátkem tohoto roku. K 1. lednu 2022 tak bylo poskytování filmových pobídek v České republice úplně pozastaveno a znovu nastal již zmíněný problém. Česká republika se nedokázala adaptovat dostatečně rychle na extrémní nárůst filmové produkce po pandemii Covid-19 a zahraniční producenti opět hledaly útočiště v sousedních zemích. Stát tedy znovu přistoupil k navýšení rozpočtu, aby udržel svou konkurenceschopnost. (České noviny, 2022)

V průběhu roku 2022 byl zaveden strop pro maximální výši poskytnuté filmové pobídky na jeden audiovizuální projekt, a to na částku 150 mil. Kč. Hlavním účelem této změny bylo umožnit využívání systému filmových pobídek pro více audiovizuálních produkcí v průběhu daného kalendářního roku, avšak je nutno brát v úvahu případné snížení konkurenceschopnosti tuzemska u velkých projektů s vysokým rozpočtem. (Ministerstvo kultury, 2022)

V roce 2023 bylo zaznamenáno rekordní navýšení rozpočtu, a to až o 600 mil. Kč. Přičemž celkový rozpočet tak dosáhl hodnoty 1 400 mil. Kč. I přes tento krok však došlo ke stejnému problému jako v roce 2022, příjem žádostí na filmové pobídky byl od ledna zastavený, z důvodu vyčerpaných prostředků. Pobídky byly v roce 2023 otevřeny dokonce jen na 12 hodin a za takto krátkou dobu se stačilo přihlásit téměř 150 filmových projektů. Tato hodnota je v kontextu českého trhu nereálná, jelikož kapacita trhu je pouze poloviční. V listopadu roku 2023 také došlo ke schválení rozpočtu na rok 2024, jehož

hodnota se původně měla pohybovat okolo hodnoty 1 200 mil. Kč. Po důkladném zvážení však bylo rozhodnuto, že rozpočet bude navýšen, a to znovu až na hodnotu 1 400 mil. Kč. (České noviny, 2023)

Při porovnání Obr. 2 vývoje filmové produkce a Obr. 3 vývoje rozpočtu na filmové pobídky lze jednoznačně konstatovat, že vývoj objemu produkce úzce souvisí s výší rozpočtu určenou na poskytování filmových pobídek. Každé navýšení tohoto rozpočtu totiž vyvolalo značný nárůst celkového objemu filmové produkce. První výrazný růst tak lze poprvé vypočítat v roce 2013, kdy došlo k významnému navýšení rozpočtu. Tentýž trend lze zaznamenat i v letech následujících, konkrétně se jedná o roky 2014, 2019, 2021 a také rok 2022. Na základě těchto historických dat lze s vysokou pravděpodobností odhadovat, že i v roce 2023 by mohl být dosažen rekordní objem filmové produkce, neboť i pro tento rok byl rozpočet navýšen.

5.3 Žádosti k filmovým pobídkám

Dalšími daty, která lze z výročních zpráv Státního fondu kinematografie, jsou data o počtu žádostí o registraci, počtu žádostí o evidenci a také o počtu projektů s vyplacenou pobídkou.

Tab. 5: Počet žádostí o registraci, evidenci a počet projektů s vyplacenou pobídkou

Položka	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet žádostí o registraci	56	76	86	89	76	112	117	70	99	x
Počet žádostí o evidenci	35	28	66	61	70	69	76	62	77	42
Počet projektů s vyplacenou pobídkou	13	29	34	50	51	54	71	70	55	75

Zdroj: Státní fond kinematografie (2023), vlastní zpracování, 2024

V uvedené Tab. 5 lze identifikovat několik významných údajů, které rozhodně stojí za zmínku.

Prvním výrazným trendem je postupný nárůst počtu žádostí o registraci, evidenci a projektů s vyplacenou pobídkou v průběhu sledovaného období. Tento trend naznačuje rostoucí aktivitu v oblasti filmových pobídek. V roce 2019 byl zaznamenán rekordní počet žádostí o registraci, dosahující hodnoty 117. Nejvyšší počet žádostí o evidenci byl zaznamenán v roce 2021, kdy dosáhl hodnoty 77. V roce 2022 byl také zaznamenán nejvyšší počet projektů s vyplacenou pobídkou, konkrétně 75.

Je však nutné zmínit, že postup udělení žádosti, ať už o registraci nebo evidenci, a následné vyplacení filmových pobídek probíhá na akruální bázi. Tento proces je tím pádem s ohledem na povahu filmových projektů zpravidla víceletý. V případě osvědčení o registraci se tak v roce 2019 do systému dostávají projekty s plánovanou realizací v letech 2019-2022, v roce 2020 s plánovanou realizací v letech 2020-2023 a v roce 2021 s plánovanou realizací v letech 2021-2024. Na druhou stranu v případě vyplacení filmových pobídek se v roce 2019 vyplatí pobídky za projekty realizované v letech 2017-2019, v roce 2020 jsou vypláceny pobídky, které byly realizovány v období 2018-2020 a v roce 2021 se vyplácejí pobídky za projekty, které spadají do období 2018-2021. Z tohoto důvodu bohužel mohou některé uvedené údaje v této tabulce působit značně zavádějícím dojmem. (Státní fond kinematografie, 2022b)

5.4 Finanční aspekty filmových pobídek

Další data, která lze z výročních zpráv Státního fondu kinematografie analyzovat, obsahují informace o uznatelných nákladech a sumách skutečně vyplacených částek filmových pobídek. Pro případné srovnání byl do tabulky přidán také řádek s rozpočtem na filmové pobídky.

Tab. 6: Uznatelné náklady a suma reálně vyplacených pobídek (v mil. Kč)

Položka	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Uznatelné náklady	859,6	2 440,2	1 712,8	4 714,7	5 008	2 091,6	9 347,7	6 957,4	6 244,2	x
Rozpočet na pobídky	500	800	800	800	800	800	1 300	800	1 100	1 370
Suma reálně vyplacených pobídek	156,8	440,7	325,4	833	908,8	406	1 241,7	1 127,7	811,8	1 217,1

Zdroj: Státní fond kinematografie (2023), vlastní zpracování, 2024

Z uvedené Tab. 6 je patrný postupný nárůst uznatelných nákladů, tedy nákladů za uhrazené zboží a služby přímo související s pobídkovým projektem v České republice, v průběhu sledovaných let. Tento nárůst je patrný během sledovaných let, přičemž v roce 2019 byla dosažena rekordní hodnota ve výši 9 347,7 mil. Kč.

Je však důležité zdůraznit, že v oficiálních výročních zprávách Státního fondu kinematografie bohužel chybí specifické informace o uznatelných nákladech pro rok 2022, což může ovlivnit celkový obraz vývoje.

Dále je také důležité podotknout, že skutečné množství financí utracených filmovými produkcemi v České republice může být výrazně vyšší. To je způsobeno tím, že výše uznatelných nákladů pro filmovou pobídku může dosáhnout maximálně 80 % z celkového rozpočtu produkce.

Z uvedené tabulky dále vyplývá pozitivní tendence v růstu sumy skutečně vyplacených pobídek. V letech 2019, 2020 a 2022 tato suma dokonce překročila hranici 1 000 mil. Kč, což naznačuje stále více rostoucí podporu poskytovanou filmovým produkcím v České republice.

5.5 Přínosy filmových pobídek v ČR

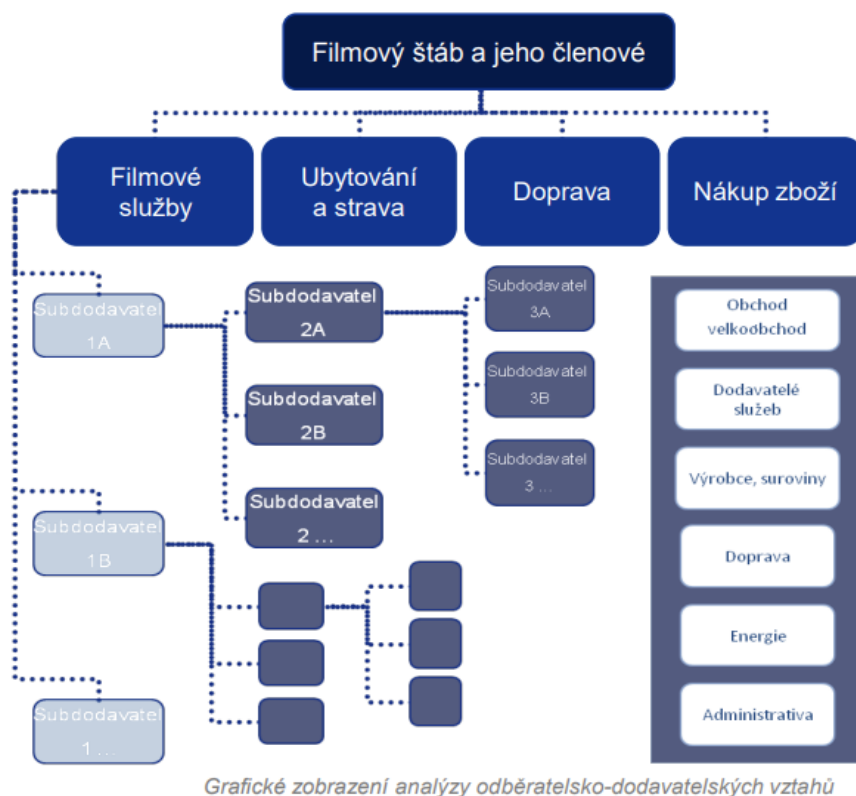
Implementace filmových pobídek jednotlivými zeměmi s sebou přináší mnoho výhod a přínosů. V této části jsou tedy detailně rozebrány a popsány ty nejvýznamnější výhody, které s sebou zavedení těchto pobídek pro tyto země nese. Důraz je kladen především na jejich klíčový vliv a dopad na ekonomický rozvoj, kulturní prosperitu a podporu tvůrčího průmyslu v daných regionech.

5.5.1 Ekonomický přínos

Hlavním motivem pro poskytování filmových pobídek ze strany státu je jejich ekonomický přínos, který lze snadno vyčíslit na základě několika ukazatelů. Zahraniční produkce při tvorbě audiovizuálních projektů v České republice utratí velkou část svých prostředků. Nejčastěji se jedná o pronájem lokací a ubytování nebo také platby za dopravu, transport a stravování. Tyto finanční prostředky významně přispívají k regionálnímu rozvoji a přinášejí příjmy do veřejných rozpočtů například v podobě daní z příjmu či daně z přidané hodnoty.

Přínos natáčení v České republice lze kvantifikovat pomocí analýzy odběratelsko-dodavatelských vztahů. Ta bere v úvahu široké spektrum faktorů, jež mohou mít přímý i nepřímý dopad na bilanci tohoto natáčení. Základním zdrojem těchto přínosů je spotřeba filmového štábu na území České republiky v rámci nákupu různých služeb a produktů. Ty se poté rozdělují mezi další jednotlivé subdodavatele. Toto dělení může pokračovat až do několika úrovní. Pro jasnější představu je uveden obrázek analýzy odběratelsko-dodavatelských vztahů. (KPMG, 2015)

Obr. 4: Analýza odběratelsko-dodavatelských vztahů

Zdroj: Analýza filmových pobídek (2015)

5.5.2 Kulturní přínos

Kulturním přínosem je rozuměn fakt, že skrze film lze reflektovat aktuální dění nebo třeba také zachycovat historické události. Filmové dílo má schopnost vyjadřovat hodnoty dané společnosti a přispívat tak k šíření kultury. Ovšem tuto kulturní hodnotu nelze přesně kvantifikovat, neboť se jedná o subjektivní a nehmotný přínos.

Kulturní přínos se také velmi často odráží v lokacích, které jsou využívány k natáčení audiovizuálních projektů. Filmová produkce za pronájmy těchto prostorů odvádí značné

finanční prostředky, které lze následně využít k financování různých oprav a rekonstrukcí těchto lokací.

Filmové pobídky v této souvislosti také podporují mezinárodní spolupráci a přispívají k posílení mezinárodní kulturní rozmanitosti, neboť podněcují tvorbu audiovizuálních děl na mezinárodní úrovni a vytvářejí mosty mezi různými kulturami.

5.5.3 Příliv zahraničních investic

Filmové pobídky hrají klíčovou roli v podpoře zahraničních štábů, ty jsou tímto způsobem motivovány k natáčení filmů na českém území a k investování svých finančních prostředků na našem území. To zahrnuje koordinaci s českými filmovými štáby, využívání místních služeb, nákup zboží a další formy spolupráce.

Přínos filmových pobídek je snadno vysledovatelný. Jako příklad lze uvést historickou situaci, kdy konkurenční země nabídly podobné stimuly dříve než Česká republika. V důsledku této situace se zahraniční produkce začaly stěhovat do konkurenčních zemí, což vedlo k poklesu zahraničních investic do české ekonomiky.

Filmové pobídky tak představují efektivní prostředek pro přilákání zahraničních finančních prostředků do české ekonomiky. Poskytováním pobídek pro zahraniční produkce dochází k podněcování těchto subjektů k investicím a utrácení svých finančních prostředků přímo na území České republiky. Tato opatření vytvářejí ekonomický stimul a posilují přítok zahraničních investic, což má pozitivní dopad nejen na rozvoj odvětví audiovizuální produkce ale i na celkovou ekonomiku České republiky. Podle Asociace producentů v audiovizuální produkci totiž z každé utracené koruny zahraničními produkcemi na našem území zůstává v českých veřejných rozpočtech přibližně 40 haléřů, což představuje 40 % ze zde utracených finančních prostředků. (MediaGuru, 2023)

5.5.4 Zvýšení zaměstnanosti

Zahraniční filmové a seriálové produkce přinášejí podporu zaměstnanosti v České republice, neboť velmi často čerpají z lokální pracovní síly. Do natáčení se zapojují, jak čeští pracovníci působící v různých filmových profesích jako například střihači, kameramani, kaskadéři a kostyméři, tak i pracovníci v nefilmových oblastech jako jsou například řidiči, překladatelé, hlídači a další pracovníci v potřebných oborech.

Toto využívání místních pracovníků trvá obvykle delší dobu, neboť délka natáčení filmových projektů se obvykle pohybuje v řádu měsíců, přičemž seriály mohou vyžadovat dobu natáčení ještě znatelně delší.

Zajímavostí je, že rozpočty alokované na filmové projekty jsou obvykle rozděleny tak, že přibližně 60 % tvoří náklady spojené s filmovými profesemi a zbylých 40 % je věnováno nefilmovým profesím. Tato struktura rozpočtu odráží širokou škálu odborných dovedností a pracovních rolí zapojených do procesu tvorby audiovizuálních děl, což v konečném důsledku podporuje rozvoj místní pracovní síly a vlastně i celého odvětví. (Česká televize, 2016)

5.5.5 Zvýšení kvalifikace

Spolupráce s renomovanými zahraničními produkcemi přináší významnou příležitost k posílení odborné kvalifikace českých pracovníků. Tato forma spolupráce zahrnuje široké spektrum oblastí v rámci filmové a televizní produkce. Například trikovým studiím může taková spolupráce přinést cenné zkušenosti v oblasti vizuálních efektů, technik animace a dalších inovativních postprodukčních procesů. Kaskadérské týmy mají, díky spolupráci s mezinárodně zkušenými kolegy, možnost se zdokonalovat v oblasti bezpečnosti a kreativity při choreografii akčních scén. Hudební studia mohou získat přístup k moderním nahrávacím technologiím a odbornému know-how, což nejenže zvyšuje technickou úroveň českých hudebních produkcí, ale také umožňuje hudebním profesionálům navazovat kontakty s významnými osobnostmi v odvětví. Dílny specializované na výrobu kostýmů a rekvizit mají možnost získat inspiraci a nové postupy od zahraničních expertů. Spolupráce v této oblasti podporuje inovace v designu a výrobě, přispívá k rozvoji řemeslných dovedností a zvyšuje celkovou kvalitu produkce. (KPMG, 2015)

Celkově lze tedy konstatovat, že spolupráce se zahraničními produkcemi nabízí českým pracovníkům v oblasti filmové a televizní produkce jedinečnou příležitost posilovat své odborné schopnosti a zviditelňovat se na mezinárodní scéně.

5.5.6 Propagace České republiky a podpora turismu

Zahraníční produkce si velmi často vybírají Českou republiku jako atraktivní lokaci pro své projekty díky zachovalým a rozmanitým kulturním památkám, malebné krajině, důkladně propracované filmové infrastruktuře nebo také díky atraktivitě spojené

s výraznými změnami v průběhu čtyř ročních období. Tato skutečnost představuje významný přínos pro propagaci České republiky ve světě filmu, ale také pro značnou podporu turismu.

Jako příklad je možné uvést film *Spider-Man: Daleko od domova*, jenž obsahuje scény s prázdným Karlovým mostem, což je ve skutečnosti téměř nemožné, a několikrát explicitně zmiňuje město Praha jakožto místo, ve kterém se odehrává značná část děje. Tato umělecká reprezentace města má významné benefity především pro cestovní ruch a turismus, neboť tyto lokality se stávají vyhledávanými turistickými destinacemi právě díky svému vyobrazení ve filmech či seriálech. Pokud je tedy například ve filmu zdokumentován záběr na pražské památky, může to motivovat diváky k návštěvě města. Na druhou stranu někdy může být problémem, pokud je například Praha použita pouze jako kulisa bez patřičného zdůraznění v rámci filmového příběhu. Nebo také pokud nastane situace, kdy je Praha představována v rámci filmu jako úplně jiné město. (Bezděk Fraňková, 2023)

5.6 Problémy filmových pobídek v ČR

Filmové pobídky v České republice v posledních letech čelí dvěma klíčovými problémům. Z nichž první se poprvé projevil v roce 2019. Tento problém spočívá v existenci určitého limitu pro vyplácené pobídky v jednom kalendářním roce. Jak již bylo zmíněno v předchozí části, tento limit je stanoven v souladu s rozpočtem vyčleněným na filmové pobídky pro daný rok.

Kritický moment tedy nastává zejména v případech, kdy množství žádostí překročí určitou hranici a tím pádem se přesáhne alokovaný rozpočet na filmové pobídky například již v lednu. Toto předčasné vyčerpání finančních prostředků vede k pozastavení vyplácení filmových pobídek v daném roce. Z tohoto důvodu vzniká riziko, že mnoho zahraničních produkcí přesune natáčení svých audiovizuálních projektů do jiných konkurenčních zemí. Zahraniční produkce jsou totiž při výběru lokality velmi často ovlivňovány dostupností filmových pobídek, a pokud se tato možnost náhle omezí nebo je pozastavena, může to mít velmi negativní důsledky pro atraktivitu dané země, jakožto místa pro natáčení.

Z předchozích Obr. 2 a Obr. 3 jasně vyplývá, že Česká republika se potýkala s tímto problémem v letech 2019, 2021 a 2023. Z tohoto důvodu filmaři dlouhodobě upozorňují,

že pokud nedojde k navýšení rozpočtu na pobídky nebo pokud nedojde k určité novelizaci zákona o audiovizí, nebude Česká republika v nadcházejících letech v oblasti audiovizuální produkce schopna konkurovat zahraničním zemím. Tato výzva tak zdůrazňuje nutnost strategických opatření a investic do filmového průmyslu s cílem udržet a posílit konkurenceschopnost České republiky na mezinárodní filmové scéně. Podle Asociace producentů v audiovizí je kapacita českého trhu 1 600 mil. Kč. V budoucnu by tedy mělo být jedním z hlavních cílů navýšení rozpočtu na tuto hodnotu. (České noviny, 2023)

K tomuto problému se již v minulosti rozhodla vyjádřit i ředitelka Státního fondu kinematografie Helena Bezděk Fraňková. Ta zmínila, že ostatní Evropské země s pobídkami pracují jiným stylem. Například Maďarsko, na rozdíl od České republiky, žádné omezení nemá. V Maďarsku je tedy producentům poskytována volnost v počtu přijatých žádostí, což přináší značnou flexibilitu, avšak fiskální nároky, které jsou ovšem vykompenzovány odvody souvisejícími s danými projekty. Není zde tím pádem nutnost každoročních jednání mezi ředitelem fondu a ministrem financí ohledně rozpočtu na filmové pobídky. Tímto způsobem tak Maďarsko poskytuje v tomto směru zahraničním produkčním společnostem určitou jistotu. (Bezděk Fraňková, 2023)

Dobrou zprávou pro vyřešení tohoto problému však může i být fakt, že ke konci roku 2023 vyšla v platnost takzvaná malá novela, která umožňuje jednání o žádostech v případě nedostatku finančních prostředků pouze přerušit, a to až do doby, než jsou dostatečné finance zajištěny. Tímto způsobem tak není nutné příjem nových žádostí o pobídku zcela úplně zastavovat, jak tomu bylo doposud. (České noviny, 2023)

Jedním z dalších možných řešení tohoto problému však může být připravovaná velká novela zákona o audiovizí, která je plánována na rok 2025. Hlavním cílem této novely by mělo být přepracování financování filmových pobídek, přičemž klíčovým zdrojem by se měly stát výnosy z audiovizuálních poplatků. Detaily této novely budou podrobněji probrány v následující části.

Druhým zásadním problémem souvisejícím s filmovými pobídkami v České republice je jejich aktuální poskytovaná výše. Tato částka je momentálně stanovena na 20 % z uznatelných nákladů, a to až do výše 80 % rozpočtu, což řadí Českou republiku mezi země s jednou z nejnižších hodnot v celé Evropě. V konkurenčních státech se totiž tato výše pohybuje v rozmezí mezi 25 % až 30 % a v některých případech dokonce dosahuje

40 %. Na druhou stranu je však nutné zdůraznit, že například v takovém Rumunsku, kde je výše filmových pobídek stanovena na již zmíněných 40 %, je rozpočet vyčleněný na jejich poskytování pouze ve výši 500 mil. Kč. To znamená, že i přes to, že Rumunsko poskytuje filmové pobídky ve výši 40 %, množství projektů, které lze podpořit, bude značně omezeno právě kvůli nízkému rozpočtu. Rozhodně je tedy zcela klíčové analyzovat tyto problémy v širším kontextu.

Státní fond kinematografie v budoucnu předpokládá plánované zvýšení poskytované výše až na úroveň 25 %, avšak také zdůrazňuje, že pro udržení konkurenceschopnosti by bylo vhodné v budoucnu zvážit další zvyšování této částky. Bez takového opatření totiž hrozí České republice ztráta schopnosti konkurovat v poskytování filmových pobídek na mezinárodní úrovni, což by mohlo v konečném důsledku vést ke snížení celkového objemu audiovizuální produkce na našem území. (Novinky.cz, 2020)

Při zvážení těchto dvou klíčových problémů se zcela jistě ukazuje, že současný systém poskytování filmových pobídek v České republice čelí vážné krizi a vyžaduje důkladnou reformu. Toto tvrzení potvrzuje i vyjádření Asociace producentů v audiovizu, která již delší dobu apeluje na potřebu vytvoření podobné reformy.

Jak již bylo zmíněno, plánovaná velká novela zákona o audiovizu na rok 2025 je podrobněji probrána v následující části této práce.

5.7 Novela zákona o audiovizu

V roce 2012 byl v České republice vytvořen zákon o audiovizu, který tak poskytl základní rámec pro regulaci audiovizuálního obsahu. Nicméně od této doby prošla oblast audiovizuální tvorby výraznými změnami, což samozřejmě vedlo k potřebě na tyto změny adekvátně reagovat. Původní plán počítal s přípravou novely zákona o audiovizu již v roce 2020. Bohužel však v tomto období přišla nečekaná událost v podobě pandemie Covid-19, což v letech 2020 a 2021 přesunulo veškerou pozornost na zcela odlišné priority, než byla původně plánovaná transformace fondu. (Baxa a kol., 2023)

Změny v oblasti audiovize jsou podníceny především radikálním přetvořením vztahu mezi audiovizuálním dílem a divákem. Díky vstupu více VOD platforem na scénu se totiž zásadně mění způsob, jakým diváci konzumují audiovizuální obsah. Otázky typu „půjdu do kina, nebo si něco pustím na VOD“ se tak stávají stále běžnějšími. Dalším klíčovým aspektem pro novelizaci zákona o audiovizu je nutnost změny v systému poskytování

filmových pobídek. Ty se totiž v posledních letech potýkají se dvěma již zmíněnými klíčovými problémy, které je potřeba co nejdříve vyřešit. S ohledem na tyto problémy je tedy zásadní, aby systém poskytování byl v budoucnosti především spolehlivý a předvídatelný. Pokud by tomu tak nebylo, mohlo by to spíše odrazovat potenciální zájemce. (Bezděk Fraňková, 2022)

S filmovými pobídkami souvisí též otázka týkající se evidence a registrace filmových projektů. Jako příklad lze uvést rok 2023, kdy se hned v lednu přihlásilo 153 audiovizuálních děl. Takto vysoký počet projektů lze přisuzovat faktu, že se filmové produkce snaží přihlásit co nejvíce filmů a seriálů, je však nesmyslné celý systém stavět na předpovědi, zdali se projekty skutečně zrealizují. Je totiž zcela běžné, že projekty si zažádají o evidenci, v té setrvávají po nějakou dobu, a až po delší době zažádají o registraci. Tento postup však bohužel není optimální a může vést k řadě problémů. Je tedy třeba zvážit, zda není možné tento proces vylepšit nebo zrychlit, aby bylo možné lépe reagovat na potřeby filmového průmyslu a zajistit tak efektivní fungování celého systému poskytování filmových pobídek. (Baxa a kol., 2023)

Za zmínku určitě také stojí, že současný systém podpory umožňuje žádosti pouze o dotace pro big screen (tedy filmy určené pro promítání na počátku v kině), zatímco pro small screen (VOD) zatím neexistuje žádný mechanismus. S ohledem na nezadržitelný celosvětový vývoj audiovizuálního průmyslu je klíčové, aby systém veřejné podpory byl přizpůsoben tak, aby reflektoval různá odvětví. K podpoře big screenu se tedy musí přidat i podpora small screenu. Problémem je, že audiovize je velmi široký pojem, který zahrnuje reklamu, filmy, seriály či videohry. Tím pádem je nezbytně nutné nastavit jasná pravidla a kritéria pro to, co může a nemůže vstoupit do fondu, aby byla zachována efektivnost a účelnost veřejné podpory. (Bezděk Fraňková, 2022)

Po pečlivém zohlednění všech uvedených faktorů je téměř evidentní, že úprava zákona o audiovizi je skutečně nezbytná. Tato novela by tedy měla směřovat k dosažení trvalé udržitelnosti a jejím cílem by mělo být nastavení určité rovnováhy.

Proces vytváření novely zákona o audiovizi je složitý a legislativně velmi náročný úkol. Nezbytné změny musí být řádně zakotveny v právním rámci, což představuje zdoluhavý legislativní proces. Celý postup zahrnuje tři klíčové kroky, a to přijetí novely zákona o audiovizi, přijetí novely Statutu Státního fondu kinematografie a schválení ze strany Evropské komise. Zohledněním těchto faktorů byl celý proces strukturován do několika

let. To zahrnuje důkladné projednání, přizpůsobení a schválení všech potřebných legislativních opatření. V optimistickém scénáři by Státní fond audiovize mohl plnohodnotně fungovat od ledna 2025. (Aust, 2023)

Na konci roku 2022 došlo ke kompletnímu dopsání novely zákona o audiovizi. Celý rok 2023 byl věnován důkladnému projednávání a úpravám v rámci legislativního procesu. Dále se očekává, že v průběhu roku 2024 bude nový zákon o audiovizi postupně nabývat účinnosti. Od 1. ledna 2025 by mělo dojít k finální transformaci, ta zahrnuje důležitý krok v podobě přejmenování Státního fondu kinematografie na Státní fond audiovize. Tímto krokem by mělo být oficiálně zahájeno působení tohoto nového fondu, jehož název reflektuje aktualizovaný a rozšířený záběr kompetencí a odpovědností v rámci audiovizuálního prostoru. (Bezděk Fraňková, 2022)

5.7.1 Nejdůležitější změny

Díky novele zákona o audiovizi dojde k rozšíření sekcí selektivní podpory audiovize až na čtyři oblasti, a to na sekci kinematografie, small screen, filmová infrastruktura a videohry. Nebude se tedy vytvářet pouze jedna krátkodobá koncepce, nýbrž hned čtyři. Tento krok má za cíl diverzifikaci portfolia s ohledem na aktuální vývoj, a tudíž i zvýšení počtu žádostí a počtu výzev. (Bezděk Fraňková, 2022)

Rada Státního fondu kinematografie bude také rozšířena a místo jedné rady vzniknou čtyři samostatné rady, z nichž každá bude disponovat pěti radními. S tímto krokem také souvisí eliminace zapojení expertů, z důvodu velké administrativní zátěže, ti tak budou nahrazeni nově vytvořenými odbornými skupinami. Dojde také k centralizaci procesu rozhodování. Rada Státního fondu audiovize tak bude jedinou autoritou, jež bude moci rozhodovat. (Baxa a kol., 2023)

Má rovněž dojít ke vzniku systému PORT 2.0, ten se stane klíčovým prvkem pro podání online žádostí. Ty tak bude možné vyplnit pouze jednou, jelikož dojde k uchování údajů pro případné budoucí žádosti. Dále bude systém propojen s datovou schránkou, čímž se značně zredukuje administrativní zátěž a dojde k zefektivnění celého procesu. Změny by se mělo dočkat i webové rozhraní. To se se vznikem Státního fondu audiovize dočká značné modernizace. Uživatelé by tak měli mít snazší přístup k relevantním informacím, formulářům a dalším službám, což by mělo napomoci ke zjednodušení procesů spojených s poskytováním a získáváním finančních prostředků pro audiovizuální projekty. (Bezděk Fraňková, 2022)

Další změnou bude rovněž sloučení procesu registrace a evidence. To povede ke zvýšení lhůty ze čtyř na šest měsíců. Tento krok by měl minimalizovat situace, kdy docházelo k podání registrace například rok a půl před samotným natáčením a nebylo tak jisté, zdali se projekty skutečně zrealizují. Tato změna by tedy měla zlepšit předvídatelnost vývoje projektů. (Baxa a kol., 2023)

V rámci této novely také dojde ke změně maximální výše poskytnuté filmové pobídky na jeden projekt, a to ze 150 mil. Kč na 350 mil. Kč. Tato změna by měla posílit atraktivitu podpory a podnítit rozvoj kvalitních audiovizuálních projektů. (Bezděk Fraňková, 2022)

5.7.2 Změna struktury příjmů

Pro implementaci uvedených změn bylo nezbytné zvýšit příjmy Státního fondu kinematografie. Tento krok byl dosažen například úpravou parafiskálních poplatků na nově stanovené hodnoty. Došlo tedy ke stanovení parafiskálního poplatku ve výši 2 % pro zahraniční i české VOD platformy, jak zachycuje Obr. 5, kde jsou tyto poplatky znázorněny. Na Obr. 5 lze také vyzorovat celkové roční odvody zahraničních VOD platforem. Kina jsou nyní povinna přispívat do fondu částkou ve výši 2 %. Reklamy a komerční televize také přispívají poplatkem ve výši 2 %. (Aust, 2023)

Obr. 5: Predikce výše odvodů zahraničních VOD platforem

Zahraniční VOD – predikce odvodů

NETFLIX	HBOmax	prime video	apple tv	DISNEY+
měsíční předplatné				
259 Kč	199 Kč	79 Kč	139 Kč	199 Kč
odhadovaný počet předplatitelů v ČR*				
500 000	250 000	60 000	25 000	nástup červen 2022
výše odvodů do Fondu při 2 % (tis. Kč)				
31 080	11 940	1 138	834	?
celkové roční odvody zahraničních VOD				
44 991 600 Kč				

*Na základě odhadu Filmtoro.cz: <https://filmtoro.cz/blog/netflix-pocet-predplatitelu-cesko>

Zdroj: Transformace a budoucnost státního fondu kinematografie (2022)

Je důležité zmínit, že finanční prostředky získané prostřednictvím parafiskálních poplatků jsou opětovně investovány ve formě selektivní podpory. To znamená, že produkce, jež přispívá svými projekty do českého trhu, má možnost získat tyto prostředky zpět ve formě

poskytované podpory. Parafiskální poplatky tak vlastně reflektují dynamiku růstu trhu. Pokud jejich hodnoty stoupají, dochází tak k růstu celého trhu.

VOD platformy však neodvádějí pouze zmíněná procenta, ale jsou povinny z tržeb proinvestovat 1,5 % ve formě přímých investic do domácího obsahu v daném teritoriu. Může se tak jednat například o různé nákupy licencí či podporu české audiovize. (Aust, 2023)

Dále by mělo také dojít k navýšení správních poplatků spojených s podáním žádosti nebo ke zpoplatnění vydávání koprodukčního statusu, certifikátu o původu a dalších administrativních procesů. V plánu je také zvýšení dotací na provoz Státního fondu audiovize. To by mělo napomoci k rozšíření lidských zdrojů prostřednictvím navýšení počtu zaměstnanců. Tato změna by měla přispět k efektivnějšímu zpracování žádostí, řízení projektů a poskytování potřebných certifikátů. Mohlo by také dojít ke zlepšení komunikace a interakce s žadateli a dalšími partnery. (Bezděk Fraňková, 2022)

6 Filmové pobídky v zahraničí

V této části jsou podrobně charakterizovány filmové pobídky dvou zahraničních zemí, a to Maďarska a Irsko. Nejprve jsou analyzovány důvody, proč byly právě tyto země vybrány. Následuje podrobný popis zavedení, základních charakteristik a procesu udělení filmových pobídek v dané zemi.

6.1 Maďarsko

Maďarsko bylo pro komparaci vybráno jakožto významný konkurent České republiky v oblasti poskytování filmových pobídek z několika klíčových důvodů. Obě země jsou považovány za významné hráče v oblasti filmového průmyslu ve střední Evropě. Maďarsko samotné má rozsáhlou filmovou tradici a poskytuje filmové pobídky již řadu let, což z této země činí velmi atraktivní destinaci pro zahraniční filmové produkce. Bližší pohled na maďarský systém filmových pobídek je tak klíčový pro srovnání s Českou republikou. Tímto způsobem bude snazší porozumět konkurenceschopnosti a provázanosti obou zemí. Analýza maďarského systému také umožní identifikovat silné a slabé stránky a také příležitosti a hrozby týkající se poskytování filmových pobídek a celkové podpory filmového průmyslu.

6.1.1 Zavedení filmových pobídek v Maďarsku

Filmové pobídky v Maďarsku byly oficiálně zavedeny v roce 2004. Tato iniciativa byla součástí širších snah přilákat především zahraniční filmové produkce. Rozhodnutí o zavedení filmových pobídek bylo motivováno několika klíčovými faktory a cíli. Filmové pobídky byly navrženy jako nástroj k otevření maďarského filmového průmyslu pro zahraniční produkce. Poskytováním finančních stimulů se Maďarsko snažilo přilákat zahraniční filmaře a vytvořit příznivé podmínky pro natáčení jejich projektů na maďarském území. (Olsberg & Barnes, 2014)

Zavedení filmových pobídek bylo také zaměřeno na stimulaci ekonomického rozvoje země. Maďarsko si uvědomovalo potenciál zahraničních investic spojených s natáčením filmů, a proto se rozhodlo poskytnout takové ekonomické stimuly, které by podpořily rozvoj filmové infrastruktury a přinesly do země řadu nových příjmů. Filmové pobídky byly navrženy tak, aby podporovaly maďarský filmový průmysl a zvyšovaly jeho mezinárodní konkurenceschopnost a také aby poskytovaly pracovní příležitosti místním

profesionálům v oblasti filmové produkce. Touto cestou tedy došlo k vytvoření nových příležitostí pro maďarské herce, filmaře a technický personál. (Talavera Milla, Fontaine, & Kanzler, 2016)

Natáčení zahraničních filmů na území Maďarska také sloužilo především k mezinárodní propagaci země. Filmy natáčené v Maďarsku tak mohly přitáhnout pozornost diváků a zvýšit povědomí o kultuře a architektonických nebo přírodních krásách této země.

Celkově lze tedy zavedení maďarských filmových pobídek v roce 2004 označit jakožto strategický krok, pomocí něhož došlo k podpoře konkurenceschopnosti filmového průmyslu na mezinárodní úrovni, stimulaci ekonomiky a přilákání zahraničních filmových projektů do země.

Určitě je také důležité zmínit, že od roku 2004 si maďarské filmové pobídky prošly několika úpravami a rozšířeními. Původně byly totiž pobídky poskytovány v podobě daňových úlev ve formě tax shelter. V současné době však v Maďarsku funguje systém filmových pobídek v podobě daňových úlev ve formě tax credit. V průběhu času došlo k několika změnám i ve výši tax credit. V roce 2014 došlo k navýšení z 20 % na 25 % uznatelných nákladů a v roce 2018 byla výše tax credit znovu navýšena, a to až na hodnotu 30 %. (Andersen, 2023)

6.1.2 Základní charakteristika filmových pobídek v Maďarsku

Současný systém filmových pobídek je dostupný jak pro zahraniční filmy natáčené v Maďarsku, tak i pro místní maďarské filmy. Aktuální výše tax credit je stanovena na 30 % z uznatelných nákladů na filmovou produkci utracených v Maďarsku. Až 25 % uznatelných nákladů může být zahraničními výdaji, které rovněž splňují podmínky pro 30 % tax credit. (Laokoon Filmgroup, 2023)

Systém byl záměrně navržen tak, aby podporoval mezinárodní spolupráci filmových společností, ale zároveň prostřednictvím procentuálního rozdělení podněcoval danou filmovou produkci k tomu, aby klíčovou část své práce realizovala na území Maďarska. Pokud by producent chtěl maximalizovat dotace ze strany Maďarska, optimálně by měl rozložit náklady na produkci v poměru 80 % v Maďarsku a 20 % v zahraničí. V následující tabulce jsou popsány různé scénáře rozdělení nákladů na filmovou produkci. (Hungarian Tax Credit, 2023)

Tab. 7: Scénáře rozdělení nákladů na filmovou produkci

Rozpočet	Náklady v Maďarsku	Náklady v zahraničí	Výše pobídky	Procentuální výše pobídky
1 000 000	1 000 000	0	300 000	30 %
1 000 000	800 000	200 000	300 000	30 %
1 000 000	600 000	400 000	225 000	22,5 %
1 000 000	200 000	800 000	75 000	7,5 %

Zdroj: Hungarian tax credit (2023), vlastní zpracování, 2024

Uznatelnými náklady se rozumí veškeré platby, jež byly vyplaceny maďarskému daňovému poplatníkovi. Jedná se tak například o přímé produkční výdaje a mzdy hrazené kvalifikovanou maďarskou produkcí, která může být buďto maďarskou společností, nebo zahraniční společností v koprodukcí s maďarskými producenty, dále také správní náklady, pojištění, bankovní poplatky, úrokové poplatky nebo třeba náklady na ubytování.

Mezi uznatelné náklady nepatří nepřímé náklady, například reklama a propagace, přesahující 2 % z celkových nákladů, dále také náklady vzniklé po dokončení distribuce a cestovné do jiných než maďarských destinací. Licenční a producentské poplatky jsou omezeny na 4 % z rozpočtu filmu. (Laokoon Filmgroup, 2023)

Nejdůležitějšími institucemi v systému poskytování maďarských filmových pobídek jsou Národní filmový institut, Národní filmový fond a Národní filmový úřad. Hlavním cílem Národního filmového institutu je podpora produkce a distribuce maďarských filmů a koprodukcí. Národní filmový fond hraje klíčovou roli při financování a podpoře projektů, které napomáhají k rozvoji maďarské kinematografie. Národní filmový úřad vykonává správní a kontrolní povinnosti vztahující se k filmovému průmyslu. Dále také vydává daňová osvědčení potvrzující nárok na daňové výhody, zkoumá výrobní náklady a je zodpovědný za zpracovávání žádostí o registraci produkčních společností. (Hungarian Tax Credit, 2023)

Tax credit, jak již bylo zmíněno v teoretické části věnující se této problematice, je nepřímá dotace a jedná se tak vlastně o finanční odpočet poskytovaný místními daňovými poplatníky. Finanční prostředky tak nejčastěji pocházejí od velkých společností s významnou maďarskou daňovou základnou, které jsou motivovány daňovými pobídkami. Maďarský Národní filmový fond tyto částky shromažďuje do svých účtů. Produkce poté mohou uzavřít smlouvu přímo s Národním filmovým fondem na získání daňového zvýhodnění přímo od fondu, za což si fond účtuje 2,5 % poplatek z částky daňového zvýhodnění. (Hungarian Tax Credit, 2023)

Vzhledem k tomu, že Maďarsko využívá daňových úlev ve formě tax credit, je nezbytně nutné, aby daný film spoluprodukovala maďarská produkční společnost. Alternativně je možné pro účely natáčení filmového projektu založit vlastní místní společnost.

Místní i zahraniční výdaje mohou být v libovolné měně, ať už se jedná například o americký dolar, euro, anglické libry či maďarské forinty. (Korda Studios, 2018)

Zajímavostí je, že v maďarském systému filmových pobídek neexistuje žádný předem stanovený limit pro minimální a maximální celkovou výši uznatelných nákladů na jeden projekt. Existuje však omezení na maximální výši poskytnuté filmové pobídky na jeden projekt, jako je tomu například v případě České republiky. Celková výše filmové pobídky tedy nesmí přesáhnout 50 % rozpočtu dané produkce. V případě evropských koprodukcí se jedná o omezení 60 % rozpočtu. V případě filmů nízkorozpočtových, dokumentárních, animovaných, krátkometrážních, experimentálních a filmů natočených v maďarštině nesmí výše pobídky překročit 100 % rozpočtu dané produkce. Dále také není stanoven žádný horní limit pro celkový rozpočet určený na filmové pobídky. Zcela běžně tak dochází k navyšování rozpočtu v průběhu roku. (Hungarian Tax Credit, 2023)

Určitě je tedy důležité zmínit, že hodnota rozpočtu filmových pobídek postupně narůstala v průběhu let. Například v roce 2015 činil celkový rozpočet na filmové pobídky 5,1 miliardy forintů (v přepočtu 330 milionů Kč¹). Avšak již o dva roky později, v roce 2017, tento rozpočet výrazně vzrostl na hodnotu 33 miliard forintů, v přepočtu 2,1 miliardy Kč. V roce 2022 rozpočet dokonce dosáhl rekordní hodnoty 69 miliard forintů, v přepočtu 4,4 miliardy Kč. Toto postupné navyšování rozpočtu zcela jistě svědčí

¹ Dle kurzu České národní banky (2024) k 9. 4. 2024: 1 HUF = 0,0644 CZK.

o významném nárůstu investic do maďarského filmového průmyslu v průběhu let. (Hungarian Tax Credit, 2023)

6.1.3 Proces udělení

Maďarské filmové pobídky lze udělit filmovým projektům všech žánrů určených pro kinopremiéru. Jedná se tak o hrané filmy, seriály, dokumenty a animace vytvořené pro televizi nebo jiné distribuční platformy. Filmové pobídky nelze udělit filmům pro dospělé, projektům s extrémně násilným obsahem, reklamám, reality show a telenovelám. (Laokoon Filmgroup, 2023)

Film je nutné zaregistrovat u Národního filmového úřadu a uhradit registrační poplatek. Pro registraci filmu je třeba ověřit 100 % financování místních nákladů podle poskytnutého rozpočtu, v případě koprodukcí i zahraničních. Dále je nutné přiložit scénář s maďarským překladem, plán produkce, finanční plán nebo také dohody o koprodukci. Veškerá dokumentace musí být podána nejpozději 30 dní před prvním natáčecím dnem v Maďarsku. Proces registrace trvá přibližně 30-50 dní. (Hungarian Tax Credit, 2023)

Národní filmový úřad následně určí předběžnou výši pobídky na základě poskytnutého rozpočtu. Produkce také musí vydat prohlášení, jak často chce obdržet daňovou odměnu, může se jednat o roční, čtvrtletní či měsíční bázi. Po dokončení produkce nebo po dokončení určité části produkce je třeba podat žádost o daňový certifikát u filmového úřadu. Tato žádost musí zahrnovat přílohu v podobě účetní knihy a další související seznamy získané z účetních knih žadatelů a další podpůrné dokumenty, například smlouvy nebo bankovní výpisy. Audit je prováděn výhradně Národním filmovým úřadem na základě účetních knih poskytnutých produkční společností. (Korda Studios, 2018)

Poté, co Národní filmový úřad dokončí kontrolu poskytnuté dokumentace, vypočte se konečná výše uznatelných maďarských a ne-maďarských výdajů a potvrdí se výše pobídky. Na základě tohoto potvrzení vydá Národní filmový úřad daňový certifikát.

Tento postup od podání žádosti o daňový certifikát až po obdržení finančních prostředků od daňového poplatníka trvá přibližně 50-90 dní.

Je důležité zmínit, že všechny projekty, jenž žádají o udělení filmové pobídky, musí projít kulturním testem. Ten má velmi podobnou strukturu jako česká verze. Tento test zahrnuje kulturní a průmyslová kritéria. Celkový možný počet bodů je 32, přičemž 8 bodů je vyhrazeno pro kulturní kritéria a 24 bodů pro průmyslová kritéria. Aby film postoupil do

užšího výběru, musí získat minimálně 16 bodů, z nichž alespoň 2 musí být kulturního charakteru. (Hungarian Tax Credit, 2023)

6.2 Irsko

Irsko bylo pro komparaci vybráno nejen jakožto významný konkurent České republiky, ale také proto, že se jedná o jednoho z klíčových hráčů v oblasti poskytování filmových pobídek. Obě země disponují bohatou filmovou tradicí. Irsko však na rozdíl od České republiky filmové pobídky nabízí již mnohem delší dobu, díky čemuž si vytvořilo stabilnější a zavedenější systém. Detailní analýza irských pobídek pomůže lépe porozumět konkurenceschopnosti a atraktivitě této země pro zahraniční filmové produkce. To zároveň usnadní srovnání s českým systémem, umožní identifikovat silné a slabé stránky a poskytne přehled o příležitostech a hrozbách.

6.2.1 Zavedení filmových pobídek v Irsku

Již od roku 1984 existovaly v Irsku jisté formy podpory filmového průmyslu. Mezi první patřila například Pobídka pro rozvoj podnikání (Business Expansion Scheme), jež poskytovala daňové zvýhodnění. Tato forma podpory byla v roce 1987 nahrazena Section 35. Tento systém zahrnoval několik odvětví a nebyl tak stoprocentně zaměřen jen na audiovizuální oblast. Section 35 byla v roce 1997 znovu upravena a nahrazena novým systémem pod názvem Section 481. Zavedení Section 481 bylo reakcí na požadavky irské vlády na úpravu přístupu k daňovým stimulům v audiovizuálním odvětví, jednalo se tak vlastně o zavedení filmových pobídek. (Talavera Milla, Fontaine, & Kanzler, 2016)

Section 481 přinesla několik klíčových změn ve srovnání se svým předchůdcem Section 35. Především byla nastavena maximální hodnota finančních prostředků, které lze v rámci jedné produkce využít, a to na 7,5 milionu irských liber (IEP) nebo ekvivalent 9,5 milionu eur. Dále byla snížena částka investice oprávněné k odpočtu z daně ze 100 % na 80 %. Tyto kroky měly za cíl omezit celkový rozsah finančních prostředků poskytovaných daňovými úlevami a zároveň přizpůsobit systém novým potřebám filmového průmyslu. (Olsberg & Barnes, 2014)

Následně došlo k několika dodatečným úpravám v letech 2000, 2006 a 2008, které upravily podmínky a výše finančních prostředků, které lze využít prostřednictvím této pobídky. Jednou z klíčových změn byl přechod od modelu tax shelter k modelu tax credit v roce 2013, což také přineslo zvýšení sazby na 32 %. Tímto směrem se irská vláda

snažila podporovat nejen místní filmový průmysl, ale také zvýšit atraktivitu Irska pro mezinárodní filmové produkce. (Talavera Milla, Fontaine, & Kanzler, 2016)

Mezi další faktory, které výrazně přispěly ke vzniku filmových pobídek v Irsku patří například podpora místního filmového průmyslu a zajištění jeho udržitelného růstu. Dále také získání konkurenční výhody v rámci mezinárodního filmového průmyslu. Filmové pobídky mohou také působit jako nástroj pro podporu kreativity a uměleckého rozvoje, jelikož finanční stimuly mohou povzbudit tvůrce k vytváření kvalitního obsahu a inovativních projektů. Dalším faktorem je vznik nových pracovních příležitostí, od zaměstnanců filmových štábů až po lokální dodavatele a služby. Dále mohou pobídky sloužit jakožto nástroj pro propagaci irské kultury a krajiny, což může zvýšit povědomí o zemi a přispět k rozvoji turismu. Celkově lze tedy říci, že filmové pobídky v Irsku byly implementovány s cílem podnítit hospodářský rozvoj, podporovat kreativitu a zvýšit prestiž irského filmového průmyslu na mezinárodní scéně. (Olsberg & Barnes, 2014)

6.2.2 Základní charakteristika irských filmových pobídek

Jak již bylo zmíněno v současné době v Irsku funguje systém filmových pobídek v podobě daňových úlev ve formě tax credit. Aktuální výše pobídky je stanovena na 32 % z uznatelných nákladů na filmovou produkci utracených v Irsku. Stejně jako v případě Maďarska, je i v Irsku nezbytně nutné, aby daný film spoluprodukovala irská produkční společnost. Alternativně je možné pro účely natáčení filmového projektu založit vlastní místní společnost. (Screen Ireland, 2023)

Mezi uznatelné náklady patří například veškeré výdaje za zboží a služby, které jsou součástí natáčení v Irsku, to zahrnuje náklady na vybavení, kulisy a technickou podporu. Dále také veškeré výdaje na herecké obsazení a štáb, bez ohledu na národnost. Dochází tak k podpoře multikulturního přístupu k natáčení a poskytování jisté míry flexibility při výběru uměleckého týmu.

Správu irského systému filmových pobídek mají na starosti irské ministerstvo kultury a Revenue Commisioners. Hlavním úkolem těchto institucí je přijímání žádostí o filmovou pobídku a posuzování kredibility žádajících společností, zdali je například navrhovaná výše pobídky přiměřená a zda je projekt z finančního hlediska proveditelný. Konečná platba pobídky je pak v pravomoci Revenue Commisioners. (Irish Film Services, 2023)

Irský systém filmových pobídek nemá žádné omezení na roční počet projektů, které mohou využít tuto daňovou úlevu ve formě tax credit. Dále také neexistuje žádné omezení na počet projektů, jenž se mohou pro tax credit kvalifikovat. To umožňuje pružnost a podporuje širší spektrum audiovizuálních projektů. Aby se projekt mohl kvalifikovat pro získání podpory, musí dosáhnout rozpočtu minimálně ve výši 250 000 euro a celková výše uznatelných nákladů musí přesáhnout hodnotu 125 000 euro. (Screen Ireland, 2023)

Irský program podpory nemá roční strop nebo omezení finančních prostředků určených na poskytování filmových pobídek. Existuje však omezení pro maximální výši poskytnuté pobídky na jeden projekt, a to na 32 % z nejnižší hodnoty buďto ze všech uznatelných nákladů, nebo 80 % celkových nákladů na produkci anebo 125 milionů euro. (Irish Film Services, 2023)

6.2.3 Proces udělení

Irský systém filmových pobídek lze využít na produkci hraných filmů, televizních pořadů, animací a tvůrčích dokumentárních projektů.

Produkční společnost musí podat žádost na Ministerstvo kultury o potvrzení, že projekt může být považován za kvalifikovaný film pro účely Section 481. Tato žádost musí být podána na Ministerstvo kultury nejpozději 21 pracovních dní před zahájením irské produkce. Když ministerstvo vydá potvrzení o kvalifikovaném filmu a jsou splněny všechny ostatní ustanovení Section 481, může produkční společnost následně požádat o vyplacení tax credit. (Screen Ireland, 2023)

Žádost o získání potvrzení o kvalifikaci filmu od Ministerstva kultury a následně platbu od Revenue Commissioners může podat pouze produkční společnost, jenž je rezidentem Irska nebo obchoduje prostřednictvím pobočky nebo agentury, dále musí být obchodující produkční společností alespoň 12 měsíců a musí mít podané daňové přiznání k dani z příjmů z právnických osob u Revenue Commissioners a nesmí se jednat o podnik ve finanční tísní. (Irish Film Services, 2023)

Platbu je možné obdržet dvěma způsoby. První možností je jednorázová platba. Po dokončení projektu, podání potvrzení o kvalifikaci a podání zprávy o shodě může Revenue Commissioners vyplatit 100 % tax credit. Druhou možností je vyplacení pomocí dvou plateb. První platba ve výši 90 % tax credit na základě finanční uzávěrky, včetně doložení, že 68 % uznatelných nákladů je vloženo na produkční účet projektu, a podání

potvrzení o kvalifikaci, jak jej vydalo Ministerstvo kultury. Druhá platba ve výši 10 % tax credit po dokončení projektu a podání zprávy o shodě Revenue Commissioners. (Screen Ireland, 2023)

Platba pobídky může být uplatněna na daňové povinnosti produkční společnosti v oblasti daně z příjmu právnických osob. V případě že pobídka převyšuje daňovou povinnost, dojde k uhrazení přebytku od Revenue Commissioners. Systém je založen na modelu sebeověření, dochází tak k posouzení projektu v době, kdy je podávána žádost o platbu. (Irish Film Services, 2023)

6.2.4 Kulturní test a Industry development test

Stejně jako v případě České republiky a Maďarska musí všechny projekty, jenž žádají o udělení filmové pobídky projít kulturním testem. V případě Irska jsou testy kontrolovány Ministerstvem kultury. Testy se skládají pouze z osmi kritérií a k úspěšnému složení je nutné splnit alespoň tři. Klíčovým faktorem je dodržení irských nebo evropských kulturních hodnot. Kritéria zahrnují například nutnost umístit většinu děje do Irska nebo jinam do Evropského hospodářského prostoru a také požadavek, aby alespoň jedna z hlavních postav byla spojena s irskou nebo evropskou kulturou. (Screen Ireland, 2023)

Na rozdíl od České republiky a Maďarska je však v Irsku nutné splnit ještě Industry development test. Ten se týká poskytování kvalitních pracovních příležitostí a možnosti školení. Žádosti tak musí podrobně popsat jaký je význam filmu pro propagaci, rozvoj a zkvalitnění národní kultury, včetně případného použití irštiny. Dále také jak film funguje jako účinný podnět pro filmový průmysl v zemi, mimo jiné i prostřednictvím kvalitních pracovních příležitostí a školení. (Screen Ireland, 2023)

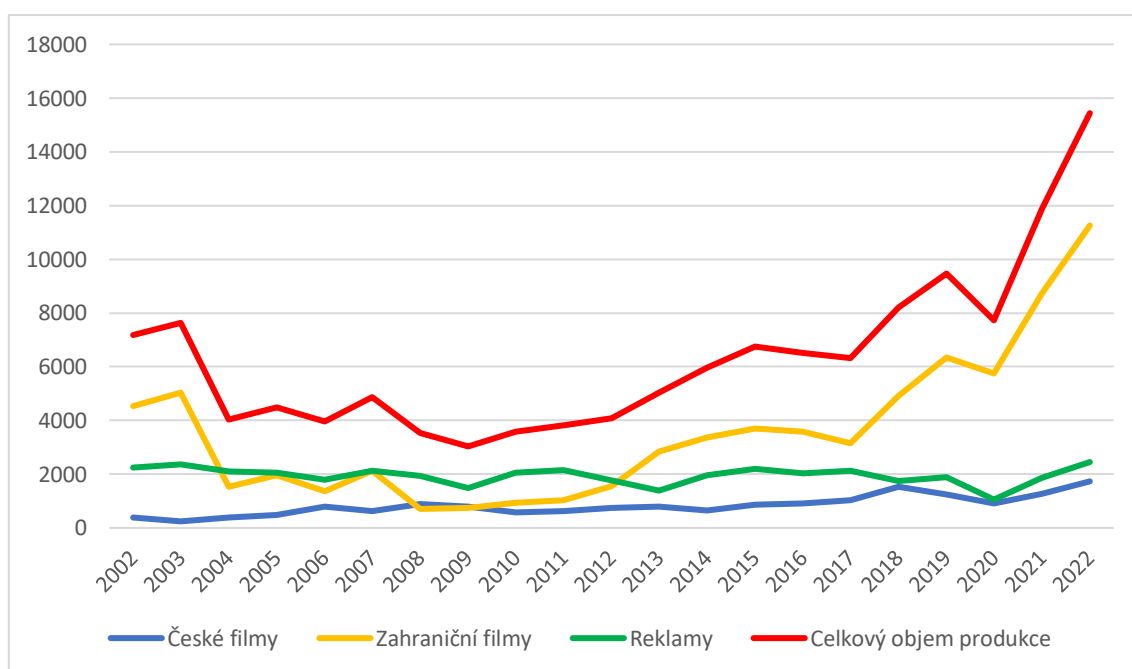
7 Shrnutí a diskuse

V této závěrečné části jsou podrobně zhodnoceny filmové pobídkové systémy v České republice, Maďarsku a Irsku. Každá z těchto zemi je posuzována individuálně s ohledem na širokou škálu faktorů. Toto zhodnocení zahrnuje analýzu klíčových aspektů těchto systémů, což umožňuje získání uceleného obrazu o jejich efektivitě a dopadu na místní filmový průmysl. Na úplném závěru je zahrnuta komplexní Tab. 8 porovnávající základní charakteristiky jednotlivých pobídkových systémů.

7.1 Celkové zhodnocení filmových pobídek v České republice

Při komplexním pohledu na problematiku filmových pobídek, lze rozhodně konstatovat, že od jejich zavedení v roce 2010 je možné sledovat stálý nárůst celkové produkce v České republice, což lze vypožorovat i z níže uvedeného Obr. 6, jenž popisuje právě vývoj filmové produkce v ČR v letech 2002-2022. Tento pozitivní vliv je dále také patrný ve zvyšujícím se počtu žádostí, projektů a výzev.

Obr. 6: Vývoj filmové produkce v ČR v letech 2002-2022 (v mil. Kč)

Zdroj: Asociace producentů v audiovizí (2023), vlastní zpracování, 2024

Česká republika si v průběhu let v oblasti filmových pobídek vybuodovala určitou důvěryhodnost. Jedná se totiž o jeden ze států, jenž nejrychleji alokuje prostředky a také nejrychleji vyplácí filmové pobídky. Jako příklad lze uvést seriál Foundation, jehož první

série byla natáčena v Irsku, kde musela produkce čekat až dva roky na vyplacení pobídky. Během této doby došlo k natočení druhé série právě v České republice. A vyplacení českých filmových pobídek tak dokonce předešlo vyplacení pobídek v Irsku.

Dalšími klíčovými faktory, které zahraniční produkce vedou k výběru České republiky jakožto destinace pro natáčení svých audiovizuálních projektů, jsou například vysoká míra kreativity českých pracovníků, zachovalé architektonické památky, důkladně propracovaná filmová infrastruktura a malebná krajina. Zahraniční produkce jsou v České republice nadměru spokojené, což se projevuje jejich ochotou se sem opakovaně vracet.

Filmové pobídky s sebou také přinášejí řadu pozitivních aspektů například ve formě ekonomických přínosů, kulturních přínosů, přílivu zahraničních investic nebo také zvýšení zaměstnanosti a kvalifikace českých pracovníků.

Všechny výše zmíněné faktory jednoznačně potvrzují pozitivní dopad filmových pobídek na rozvoj audiovizuálního obsahu v České republice.

Nicméně je však také nutné zmínit, že existující systém filmových pobídek je zastaralý a v posledních letech se začaly objevovat značné problémy. Ať už ve formě předčasného vyčerpání rozpočtu nebo také aktuální poskytované výše pobídek v České republice. Je tedy zřejmé, že změna systému filmových pobídek je nevyhnutelná.

V této situaci by měla hrát klíčovou roli připravovaná novela zákona o audiovizi. Tato novela přetvoří Státní fond kinematografie na Státní fond audiovize, dojde k rozšíření sekcí selektivní podpory až na čtyři oblasti a také budou řešeny některé aktuální nedostatky a problémy.

Úspěšnost této změny bude záviset hlavně na tom, jak efektivně se systém dokáže přizpůsobit novým výzvám a jak rychle se podaří dosáhnout stabilního a udržitelného modelu. Budoucnost filmových pobídek v České republice bude také záviset na schopnosti udržet konkurenceschopnost ve srovnání s konkurenčními zeměmi a přilákat další investice a projekty do české audiovizuální scény.

Dále se také nabízí několik změn, jakými lze případně vylepšit filmový průmysl v České republice. Jednou z nich je možnost částečného proplácení zahraničních nákladů, což by podpořilo vznik nových mezinárodních spoluprací a přineslo obohacení filmového průmyslu o nové perspektivy. Tato změna však může mít negativní dopad, jelikož nemá

vazbu na Českou republiku a zde placené daně. Na druhé straně lze však na příkladu Maďarska jasně vypořádat, jak může podobná politika přinést významné benefity pro zahraniční investory a zvýšit tak atraktivitu dané země pro filmové produkce.

Dalším krokem může být aktivnější úsilí o získávání prestižních hollywoodských produkcí. To zahrnuje vyšší investice do marketingu, vysílání zástupců do USA a jednání s klíčovými hráči ve filmovém odvětví. Na druhou stranu by se však neměly opomíjet ani evropské trhy jako Německo, Francie či Itálie. Diverzifikace cílových trhů může přinést nové příležitosti a zvýšit konkurenceschopnost českého filmového průmyslu ve světě.

Z hlediska infrastruktury by mohlo být výhodné investovat do nových filmových studií mimo Prahu. Moderní komplexy by mohly přilákat zahraniční produkce do méně využívaných oblastí České republiky, diverzifikovat geografické rozložení natáčení a efektivněji využít filmových lokalit po celé zemi. V rámci těchto studií by také mohlo dojít k zavedení moderních technologií, jako jsou například green screeny nebo motion capture systémy, které umožní tvůrcům lépe využít kreativní potenciál při natáčení a postprodukcii filmů. Taková investice by posílila atraktivitu České republiky jako destinace pro filmovou produkci a přispěla by k růstu a rozvoji českého filmového průmyslu.

Na úplný závěr tedy zbývá jen dodat, že pouze čas ukáže, zda novela zákona o audiovizí přinese požadovaná řešení současných problémů nebo zda dojde k implementaci některých z výše zmíněných změn a zdali se filmovému pobídkovému systému bude dařit i v nadcházejících letech.

7.2 Celkové zhodnocení filmových pobídek v Maďarsku

Jak již bylo zmíněno, filmové pobídky byly v Maďarsku oficiálně zavedeny v roce 2004. Funguje zde systém filmových pobídek v podobě daňových úlev ve formě tax credit. Zavedení tohoto systému v roce 2004 znamenalo značnou výzvu pro filmovou produkci v České republice, která tak začala čelit zcela novým problémům. V této době byly také zaznamenány největší rozdíly mezi oběma zeměmi.

V dnešní době však mezi Českou republikou a Maďarskem existuje silné propojení v oblasti filmových spoluprací, přičemž oba trhy jsou vzájemně provázány a dochází tak k výrazné mobilitě pracovních sil mezi těmito dvěma zeměmi. Dále již není tak znatelný rozdíl v objemu filmových produkcí mezi Českou republikou a Maďarskem. V roce 2022

sice dosáhl objem produkce v Maďarsku rekordní hodnoty 15 700 milionů Kč, avšak Česká republika v témže roce dosáhla hodnoty 15 439 milionů Kč. Lze tedy jednoznačně tvrdit, že objemy filmových produkcí obou zemí jsou v současné době téměř srovnatelné. (Budapest Reporter, 2023)

Na druhou stranu, je důležité zmínit, že Maďarsko se stává stále atraktivnějším místem pro zahraniční produkce, a to především díky svým výhodným podmínkám. Mezi nejznámější filmové produkce lze určitě zařadit blockbustery Duna a Duna 2, stejně jako filmy Blade Runner 2049, World War Z či The Martian. Opomenout se nesmí ani televizní produkce, mezi něž lze určitě zařadit seriály jako The Alienist, Zaklínač či Borgiové.

Jednou z hlavních výhod maďarských filmových pobídek jsou přehledné webové stránky a informační zdroje, které poskytují užitečné informace pro filmaře a producenty. Česká republika by rozhodně mohla využít podobný přístup k poskytování informací a podpory pro filmovou produkci

Maďarský filmový průmysl přináší zahraničním i domácím producentům řadu příležitostí. Flexibilita filmových pobídek v Maďarsku umožňuje zahrnout náklady utracené mimo zemi, což může vést k vyšším proplaceným nákladům až o 10 % ve srovnání s Českou republikou. Dále také moderní vybavení filmových studií v okolí Budapešti a nově rozšířená studia ve Fótu představují atraktivní možnosti pro zahraniční filmové produkce. (Screen Daily, 2023)

Na druhou stranu, maďarský filmový průmysl čelí také několika výzvám. Pro producenty, kteří chtějí v Maďarsku natáčet své projekty, může být velmi obtížné orientovat se v procesu spolupráce s místními společnostmi a také v procesu získávání povolení. Tou největší výzvou je však bezesporu konkurence, zejména ze strany České republiky.

Na závěr je třeba zdůraznit, že maďarské filmové pobídky jsou všeobecně považovány za velmi úspěšné a tamní systém za zavedený. V následujících letech tedy bude klíčové pouze sledovat, jakým směrem se dále vyvine maďarský filmový průmysl a zdali dojde k případným změnám v podobě jeho filmových pobídek. Důležité také bude, jak se Maďarsko vyrovná s narůstající konkurencí a novými výzvami, které přináší dynamika globálního filmového trhu.

7.3 Celkové zhodnocení filmových pobídek v Irsku

Jak již bylo zmíněno, Irsko má dlouhou historii v poskytování podpory filmovému průmyslu, která sahá až do roku 1984. Z tohoto důvodu nelze vysledovat tak značný vliv na české filmové pobídky jako je tomu v případě Maďarska.

V současné době v Irsku funguje systém filmových pobídek v podobě daňových úlev ve formě tax credit. Určitě je důležité zmínit, že se jedná o jedny z procentuálně nejvyšších filmových pobídek na světě, ty tak mohou dosahovat hodnoty až 32 %. Díky této výhodě mělo Irsko v minulosti možnost hostit natáčení mnoha zahraničních filmových a televizních produkcí. Mezi nejznámější filmy patří blockbustery jako Star Wars: The Force Awakens a Star Wars: The Last Jedi. Mezi televizní pořady lze určitě zařadit seriály jako Hra o Trůny, Vikingové či Penny Dreadful.

Irský film se odlišuje od českého několika klíčovými faktory. Přítomnost anglicky mluvícího obyvatelstva usnadňuje komunikaci a spolupráci s mezinárodními filmaři, zatímco jedinečná irská krajina přitahuje zahraniční produkce k natáčení.

Podobně jako v případě Maďarska, i Irsko poskytuje přehledné webové stránky s užitečnými informacemi pro filmaře a producenty, což usnadňuje plánování a koordinaci natáčení. Dále také stabilní zázemí a podpora ze strany Irish Film Board představují významné výhody irského filmového průmyslu.

Navzdory těmto výhodám však současný irský pobídkový systém čelí ekonomickým výzvám kvůli vysokému procentu nabízených pobídek a specifičnosti irského prostředí.

Růst VOD platforem a příležitosti pro natáčení blockbusterů, jako jsou poslední díly Star Wars, představují nové příležitosti pro irský filmový průmysl. Nicméně možnost přesunu natáčení do jiných konkurenčních zemí za lepšími podmínkami může značně ovlivnit jeho atraktivitu, jak ukazuje například přesun druhé řady seriálu Foundation.

Na úplný závěr tedy zbývá jen dodat, že i přes to, že irské filmové pobídky mají dlouholetou tradici a patří mezi pobídky s nejvyšší hodnotou na světě, některé zahraniční produkce začínají upřednostňovat země s výhodnějšími podmínkami, například v oblasti rychlosti od podání žádosti k vyplacení pobídky. Vysoká hodnota těchto pobídek však nemusí vždy přinášet optimální výsledky a může se stát, že Irsko do tohoto systému investuje příliš velké finanční prostředky. Dále je také důležité zohlednit i cenu práce, neboť právě ta bude dalším faktorem ovlivňujícím celkovou efektivitu tohoto systému.

Do budoucna je tedy důležité sledovat, jak se budou irské filmové pobídky vyvíjet, zda dojde k nějakým podstatným změnám a zda se Irsko bude snažit přiblížit podmínkám konkurenčních zemí.

7.4 Komparace filmových pobídek

V níže uvedené Tab. 8 jsou zaznamenány nejdůležitější rozdíly v kritériích týkající se poskytování filmových pobídek. Porovnání se týká výše zmíněných zemí, a to České republiky, Maďarska a Irsko.

Tab. 8: Tabulka rozdílu v kritériích jednotlivých zemí

	Česká republika	Maďarsko	Irsko
Druh	Rabaty	Tax credit	Tax credit
Výše pobídky v %	20 %	30 %	32 %
Maximální částka poskytnuté pobídky	150 000 000 Kč	50 % rozpočtu filmové produkce	32 % z nejnižší hodnoty buďto ze všech uznatelných nákladů, nebo 80 % celkových nákladů na produkci anebo 125 milionů euro
Minimální výše uznatelných nákladů (celovečerní filmy)	15 mil. Kč	Není stanovena	125 000 euro (3 167 000 Kč)
Průměrná doba od podání žádosti k vyplacení	Do 1 roku	50 až 90 dní	Nad 1 rok
Kulturní test	ANO	ANO	ANO
Body v kulturním testu	23 bodů ze 46 (50 %)	16 bodů ze 32 (50 %)	3 body z 8 (37,5 %)

Zdroj: Vlastní zpracování, 2024

V Tab. 8 jsou porovnány druhy filmových pobídek, výše pobídky v %, maximální částka poskytnuté pobídky, minimální výše uznatelných nákladů pro celovečerní filmy, průměrná doba od podání žádosti k vyplacení pobídky, kulturní test a body v kulturním testu.

Závěr

Cílem práce bylo zhodnocení ekonomických dopadů filmových pobídek. Cíl byl naplněn a jak vyplývá z kontextu této práce, problematika filmových pobídek není jednoduchá záležitost a jedná se o velmi komplexní téma. Jak již bylo zmíněno v úvodu, tato problematika je velmi málo výzkumně prozkoumána a většina populace s touto problematikou dosud není obeznámena, což může vést k nepochopení všech souvislostí.

V teoretické části došlo k popsání stručné historie filmového průmyslu na českém území, dále byly rozepsány různé způsoby financování filmové tvorby v České republice, nejvýznamnějšími zdroji jsou Česká televize, product placement, komerční televize a jiné. Došlo rovněž ke charakterizování pojmu filmových pobídek a bližšímu popsání filmových pobídek v České republice.

Praktická část je zaměřena na provedení analýzy filmových pobídek na území České republiky a porovnání s konkurenčními zeměmi, konkrétně Maďarskem a Irskem. Provedený výzkum jasně ukázal, že filmové pobídky mají mimořádný vliv na filmový průmysl a mají rovněž své dopady na ekonomiku země jako celku. Bylo také dokázáno, že zavedení filmových pobídek v České republice v roce 2010 vedlo ke zvýšení objemu filmové produkce na našem území. Tento nárůst měl pozitivní dopady na mnoho aspektů, včetně zvýšení zaměstnanosti, kvalifikace v příslušných oborech, turismu, kulturního rozvoje či přílivu zahraničních investic. Určitě lze tedy konstatovat, že filmové pobídky přinášejí mnoho výhod pro filmový průmysl a ekonomiku země jako celku.

Nicméně se také ukázalo, že s přínosy přicházejí i nové výzvy, které je třeba řešit. Jedná se tak o zastaralý systém filmových pobídek v České republice, který je do budoucna potřeba reformovat. V důsledku pozastavení příjmů žádostí Česká republika nezachytila tolik projektů, které by bývala mohla. Filmové pobídky v současné době od vlády stále nedostávají dostatečnou podporu, což mělo za následek ztrátu možných zahraničních investic. S tímto problémem by mohla napomoci novela zákona o audiovizí, která by měla přinést značné změny v oblasti filmových pobídek. Dopad zavedení této novely však ještě není jasný a teprve čas ukáže, zdali bude úspěšná.

Je důležité zdůraznit, že Česká republika si v porovnání se zahraničními konkurencemi vede velmi dobře. Trendem posledních let je nárůst zájmu hollywoodských produkcí o území České republiky a boom VOD platform, který otevírá nové příležitosti v oblasti

filmové tvorby. Mezi nejznámější filmové projekty patří filmy jako Anthropoid, JoJo Rabbit, Na západní frontě klid či Gray man. Televizní produkce nabídla seriály jako Foundation, Kolo času, Tři mušketýři či Zaklínač.

V rámci této práce také dochází také ke stanovení určitých doporučení, která by měla přispět ke zvýšení efektivnosti systému filmových pobídek v České republice. Jako první se jedná o navýšení rozpočtu určeném na filmové pobídky, tímto krokem by se zamezilo pozastavení přijímání žádostí již na začátku kalendářního roku a zvýšil by se tak počet podporovaných projektů. Další možností je zvýšení procentuální hodnoty poskytovaných pobídek, čímž by také značně narostla atraktivita České republiky pro zahraniční filmové produkce. Mezi další doporučované změny patří například možnost proplácení části zahraničních nákladů, snaha o aktivnější úsilí při získávání prestižních hollywoodských produkcí či vytvoření nových filmových studií s moderním vybavením. Všechny tyto změny by mohly napomoci ke zvýšení povědomí o České republice a zesílit její atraktivitu v mezinárodním filmovém průmyslu.

Dále je nezbytné zvyšovat informovanost veřejnosti o přínosech filmových pobídek. Je mimořádně důležité dostat toto téma i mezi širší veřejnost, aby došlo ke zvýšení povědomí a porozumění této klíčové oblasti.

Do budoucna je také velmi důležité neustále držet krok s největším konkurentem tuzemska, tedy s Maďarskem. To se totiž nezadržitelným tempem zdokonaluje, získává mnoho prestižních hollywoodských produkcí, modernizuje svá studia, a dokonce se díky svým vstřícným podmínkám stalo hned po Londýnu jednoznačné nejlákavější destinací v Evropě.

Na úplný závěr je třeba zmínit, že i přes zastaralost systému, a ne tak vysokou hodnotu poskytovaných pobídek je Česká republika stále jednou z nejvyhledávanějších destinací. Pouze čas tedy ukáže, zdali novela zákona u audiovizí přinese požadovaná řešení současných problémů, zda dojde k implementaci některých nových možných doporučení a zdali se českému filmovému průmyslu a filmovým pobídkám bude dařit i v nadcházejících letech.

Seznam použitých zdrojů

- Adkisson, R. V. (2013). Policy Convergence, State Film-Production Incentives, and Employment: A Brief Case Study. *Journal of Economic Issues*, 47(2), 445-454. <https://doi.org/10.2753/JEI0021-3624460218>
- Andersen (2023). *Tax Rebate for Film Productions*. Dostupné 23. 12. 2023 z <https://hu.andersen.com/services/tax-rebate-for-film-productions/>
- Aktuálně.cz (2019). *Česko vyčerpalo roční rozpočet na filmové pobídky, hrozí odchod filmařů Netflixu*. Dostupné 12. 12. 2023 z <https://magazin.aktualne.cz/kultura/fond-kinematografie-vycerpal-svuj-rocni-rozpocet-na-pobidky/r~0a2942e4fffb11e9b259ac1f6b220ee8/>
- Association of Film Commissioners International (2023). *About us*. Dostupné 19. 11. 2023 z <https://afci.org/about-afci/#about-us>
- Aust, O. (2023). Na českou audiovizi budou přispívat i Netflix a další streamovací platformy ze zahraničí. *Médiář*. Dostupné 20. 1. 2024 z <https://www.mediar.cz/na-ceskou-audiovizi-budou-prispivat-i-netflix-a-dalsi-streamovaci-platformy-ze-zahranici/>
- Bartošek, L. (1985). *Náš film: Kapitoly z dějin (1896-1945)* (1. vyd.). Mladá fronta.
- Baxa, M. a kol. (2023). Návrh poslanců Martina Baxy, Jana Laciny, Kláry Kocmanové, Pavla Svobody, Jaroslavy Pokorné Jermanové, Šimona Hellera na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 496/2012 Sb., o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie a o změně některých zákonů (zákon o audiovizi), ve znění pozdějších předpisů. Dostupné 25. 1. 2024 z <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=232122>
- Bezděk Fraňková, H. (2023). *Naše čtyři roční období zahraniční filmaře fascinují, říká Fraňková* [Video soubor]. Dostupné 20. 12. 2023 z https://www.idnes.cz/kultura/film-televize/helena-bezdek-frankova-filmove-pobidky-stavka-hollywood-rozhovor.A231016_124714_filmvideo_kiz
- Broussard, R. (2023). *Understanding Production Incentives with Ryan Broussard*. Wrapbook. Dostupné 20. 11. 2023 z <https://www.wrapbook.com/blog/understanding-production-incentives-ryan-broussard>
- Budapest Reporter (2023). *Hungarian Film Production Revenue Soars to Record Heights*. Dostupné 8. 1. 2024 z <https://www.budapestreporter.com/hungarian-film-production-revenue-soars-to-record-heights/>
- Council of Europe (2023). *About Eurimages – European Cinema Support Fund*. Dostupné 14. 11. 2023 z <https://www.coe.int/en/web/eurimages/about>
- Czech Film Center (2023a). *European Film Promotion*. Dostupné 18. 11. 2023 z <https://www.filmcenter.cz/cs/nase-aktivita/european-film-promotion>
- Czech Film Center (2023b). *Kalendář*. Dostupné 18. 11. 2023 z <https://www.filmcenter.cz/cs/pro-filmove-profesionaly/kalendar>
- Czech Film Commission (2023). *Czech Film Commission*. Dostupné 26. 11. 2023 z <https://filmcommission.cz/cs>
- Czech Film Commission (2014). *Úspěšný filmový rok 2013*. Dostupné 5. 12. 2023 z <https://filmcommission.cz/cs/czech-uspesny-filmovy-rok-2013/>

- České noviny (2023). *Na filmové pobídky stát příští rok dá stejně jako letos 1,4 miliardy korun*. Dostupné 15. 12. 2023 z <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/2441208>
- České noviny (2022). *Vláda schválila navýšení financí na filmové pobídky na 1,4 miliardy korun*. Dostupné 12. 12. 2023 z <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/vlada-schvalila-navyseni-financi-na-filmove-pobidky-na-1-4-miliardy-korun/2277533>
- Česká televize (2016). *Jákl: Filmové pobídky jsou jako investice. Stát dostává víc, než dal*. Dostupné 16. 12. 2023 z <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/ekonomika/jakl-filmove-pobidky-jsou-jako-investice-stat-dostava-vic-nez-dal-116970>
- Česká televize (2023a). *Nabídka distribučních filmů*. Dostupné 12. 11. 2023 z <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/podavani-nametu-a-projektu/pro-producenty/>
- Česká televize (2023b). *Podávání námětů a projektů*. Dostupné 12. 11. 2023 z <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/podavani-nametu-a-projektu/>
- Entertainment Partners (2023). *Europe Production Incentives*. Dostupné 21. 11. 2023 z <https://www.ep.com/production-incentives/europe/>
- Erickson, G., Tulchin, H., & Halloran, M. (2009). *The Independent Film Producer's Survival Guide*. Schirmer Trade Books.
- European Commission (2023a). *Program Kreativní Evropa*. Dostupné 15. 11. 2023 z <https://culture.ec.europa.eu/cs/creative-europe/about-the-creative-europe-programme>
- European Commission (2023b). *Složka MEDIA programu Kreativní Evropa*. Dostupné 15. 11. 2023 z <https://culture.ec.europa.eu/cs/creative-europe/creative-europe-media-strand>
- European Film Commissions Network (2023). *Mission/Vision*. Dostupné 19. 11. 2023 z <https://eufcn.com/about-us/mission/>
- Feedit.cz (2023). *Český audiovizuální průmysl je na vzestupu, v roce 2022 dosáhl obratu přes 15 miliard, ucpaný systém historicky nejvyšších pobídek však hrozí návratem ke krizi*. Dostupné 6. 12. 2023 z <https://feedit.cz/2023/06/29/cesky-audiovizualni-prumysl-je-na-vzestupu-v-roce-2022-dosahl-obratu-pres-15-miliard-ucpany-system-historicky-nejvyssich-pobidek-vsak-hrozi-navratem-ke-krizi/>
- FilmDaily.tv (2023). *Professional Film Funding Guide*. Dostupné 11. 11. 2023 z <https://www.filmdaily.tv/film-funding-guide>
- Filmová nadace (2023). *Základní informace*. Dostupné 12. 11. 2023 z <https://www.filmovanadace.cz/cz/o-nadaci/zakladni-informace/>
- Havelka, J. (1967). *Kronika našeho filmu*. Československý filmový ústav.
- Institut dokumentárního filmu (2023). *Czech Film Center – o společnosti*. Dostupné 18. 11. 2023 z <https://dokweb.net/databaze/organizace/about/3361f486-783a-4c9f-9041-7d9a6ea13bf3/czech-film-center>
- Irish Film Services (2023). *How does the Irish film tax incentive work*. Dostupné 7. 1. 2024 z <https://filminireland.com/irish-film-tax-incentive/>
- Kafkadesk (2018). *Top 10 movies shot in the Czech Republic*. Dostupné 22. 11. 2023 z <https://kafkadesk.org/2018/05/29/top-10-movies-shot-in-the-czech-republic/>
- Key Advantage (2023). *Product placement*. Dostupné 16. 11. 2023 z <https://www.key-advantage.cz/product-placement/>

- Korda Studios (2018). *Overview of hungarian tax incentive systém*. Dostupné 5. 1. 2024 z <https://kordastudio.hu/wp-content/uploads/2018/12/OVERVIEW-OF-HUNGARIAN-TAX-INCENTIVE-SYSTEM-20180611.pdf>
- KPMG (2015). *Analyza filmových pobídek a vyhodnocení jejich přínosů*. Dostupné 16. 12. 2023 z https://is.muni.cz/el/phil/jaro2017/FAV311/FK_Analyza_filmovych_pobidek_KPMG_2015_.pdf
- Kreativní Evropa (2023). *Co je Kreativní Evropa*. Dostupné 15. 11. 2023 z <https://www.kreativnievropa.cz/o-programu/co-je-kreativni-evropa>
- Kubáňová, K. (2011). Investiční pobídky ve filmovém průmyslu v České republice. In O. Hamulak (Ed.), *Olomoucké debaty mladých právníků – Sborník příspěvků* (s. 412-419). Univerzita Palackého v Olomouci.
- Laokoon Filmgroup (2023). *Tax rebate*. Dostupné 6. 1. 2024 z <https://www.laokoonfilm.com/tax-rebate>
- Lidovky.cz (2014). *Helena Bezděk Fraňková zůstává v čele fondu kinematografie*. Dostupné 18. 11. 2023 z https://www.lidovky.cz/orientace/kultura/helena-bezdek-frankova-zustava-v-cele-fondu-kinematografie.A140501_193435_in_kultura_hep
- MediaGuru (2023). *Obrat audiovize byl loni rekordní, rostly reklama i produkce*. Dostupné 16. 12. 2023 z <https://www.mediaguru.cz/clanky/2023/06/obrat-audiovize-byl-loni-rekordni-rostly-reklama-i-produkce/>
- MediaGuru (2019). *TV Prima pokračuje ve filmové koprodukcí, loni uspěla*. Dostupné 13. 11. 2023 z <https://www.mediaguru.cz/clanky/2019/02/tv-prima-pokracuje-ve-filmove-koprodukcii-loni-uspela/>
- Media Services (2021). *Independent Film Grants Explained*. Dostupné 22. 11. 2023 z <https://www.mediaservices.com/blog/independent-film-grants-explained/>
- Ministerstvo kultury (2023). *Eurimages*. Dostupné 15. 11. 2023 z <https://mk.gov.cz/eurimages-cs-547>
- Ministerstvo kultury (2023). *Státní fond kinematografie*. Dostupné 18. 11. 2023 z <https://mk.gov.cz/statni-fond-kinematografie-cs-542>
- Ministerstvo kultury (2010). *Vyhodnocení Programu podpory filmového průmyslu za rok 2010*. Dostupné 22. 11. 2023 z <https://fondkinematografie.cz/assets/media/files/ppfp/vyhodnoceni-ppfp-2010.pdf>
- Ministerstvo kultury (2022). *Zákon o platformách: Pozměňovací návrh ministra kultury Baxy k maximální výši filmových pobídek prošel třetím čtením v PS*. Dostupné 13. 12. 2023 z <https://mk.gov.cz/novinky-a-media-cs-4/4867cs-zakon-o-platformach-pozmenovaci-navrh-ministra-kultury-baxy-k-maximalni-vysi-filmovych-pobidek-prosel-tretim-ctenim-v-ps>
- Nashville Film Institute. (2023). *Film Producer – Everything You Need To Know*. Dostupné 11. 11. 2023 z <https://www.nfi.edu/film-producer/>
- Novinky.cz (2020). *Příjmy fondu kinematografie klesnou, chce víc na pobídky*. Dostupné 21. 12. 2023 z <https://www.novinky.cz/clanek/kultura-filmy-serialy-prijmy-fondu-kinematografie-klesnou-chce-vic-na-pobidky-40336429>

- Olsberg, J., & Barnes, A. (2014). *Impact analysis of fiscal incentive schemes supporting film and audiovisual production in Europe*. European Audiovisual Observatory.
- Panigrahi, M. (2023). *Film Producers Explained: Who They Are and What They Do*. Collider. Dostupné 11. 11. 2023 z <https://collider.com/film-producers-explained/>
- Pindřáková, E. (2017). Možnosti financování českého celovečerního hraného filmu z pohledu tvůrců. *Illuminace*, 29(2), 65-83. DOI: 10.58193/ilu.1516
- Přikrylová, J., & kolektiv. (2019). *Moderní marketingová komunikace*. Grada.
- Ptáček, L. (2000). *Panorama českého filmu* (1. vyd.). Rubico.
- Ptáček, L., & Kopal, P. (2017). *Film a dějiny 6 - Postkomunismus: proměny českého historického filmu po roce 1989*. Casablanca, Ústav pro studium totalitních režimů (ÚSTR).
- Screen Daily (2023). *First look: How Hungary is assuring its future with big studio expansion*. Dostupné 9. 1. 2024 z <https://www.screendaily.com/screen-network/first-look-how-hungary-is-assuring-its-future-with-big-studio-expansion/5186781.article>
- Screen Ireland (2023). *Ireland's 32% Tax Credit*. Dostupné 8. 1. 2024 z <https://www.screenireland.ie/filming/section-481>
- Smith, T. (2023). *Crowdfunding: What It Is, How It Works, and Popular Websites*. Investopedia. Dostupné 16. 11. 2023 z <https://www.investopedia.com/terms/c/crowdfunding.asp>
- Státní fond kinematografie (2023a). *Archiv – PPF*. Dostupné 23. 11. 2023 z <https://fondkinematografie.cz/program-podpory-filmoveho-prumyslu.html>
- Státní fond kinematografie (2023b). *Czech Film Commission*. Dostupné 18. 11. 2023 z <https://fondkinematografie.cz/czech-film-commission.html>
- Státní fond kinematografie (2023c). *Czech Film Center*. Dostupné 18. 11. 2023 z <https://fondkinematografie.cz/cfc.html>
- Státní fond kinematografie (2023d). *Koncepce*. Dostupné 22. 11. 2023 z <https://fondkinematografie.cz/koncepce>
- Státní fond kinematografie (2023e). *Registrace*. Dostupné 25. 11. 2023 z <https://fondkinematografie.cz/registrace/>
- Státní fond kinematografie (2009). *Program podpory filmového průmyslu*. Dostupné 23. 11. 2023 z <https://fondkinematografie.cz/assets/media/files/ppfp/program-podpory-filmoveho-prumyslu.pdf>
- Státní fond kinematografie (2015). *Průvodce žadatele o filmovou pobídku*. Dostupné 20. 11. 2023 z https://fondkinematografie.cz/assets/media/files/filmove%20pobidky/2015/pruvodce_za datele_pobidky.pdf
- Státní fond kinematografie (2019). *Průvodce žadatele o filmovou pobídku dle platné právní úpravy*. Dostupné 25. 11. 2023 z https://fondkinematografie.cz/assets/media/files/H/Pobidky/pobidky%202019/pr%C5%AFvodce%20%C5%BEadatele%20filmov%C3%A9%20pob%C3%ADdky/Pr%C5%AFvodce_%C5%BEadatele_filmov%C3%A9%20pob%C3%ADdky_102019.pdf

- Státní fond kinematografie (2022a). Schválený rozpočet na rok 2022. Dostupné 24. 11. 2023 z https://fondkinematografie.cz/assets/media/files/fond/Schvaleny_rozpočet_2022.pdf
- Státní fond kinematografie (2022b). *Výroční zpráva a účetní závěrka 2021*. Dostupné 16. 12. 2023 z https://fondkinematografie.cz/assets/media/files/fond/VZ_2021_TISK.pdf
- Státní fond kinematografie (2012). *Zákon č. 496/2012 Sb., o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie a o změně některých zákonů (zákon o audiovizu)*.
- Strouhal, J. (2018). *Top 10 nejúspěšnějších českých projektů na crowdfundingu*. Forbes. Dostupné 17. 11. 2023 z <https://forbes.cz/router-hodinky-i-trabanti-top-10-ceskych-projektu-na-crowdfundingu/>
- Šlajer, V., Strnad, P., & Dočekal, R. (2023). *APA: Bilance České audiovize za rok 2022* [Video soubor]. Dostupné 10. 12. 2023 z <https://kviff.tv/video/2264-apa-bilance-ceske-audiovize-za-rok-2022>
- Talavera Milla, J., Fontaine, G., & Kanzler, M. (2016). *Public financing for film and television content*. European Audiovisual Observatory.
- TV Nova s.r.o. (2023). *TV Nova slaví 20 let od svého vzniku*. Dostupné 13. 11. 2023 z <https://pressweb.nova.cz/tiskova-zprava/459518-tv-nova-slavi-20-let-od-sveho-vzniku>
- Usnesení vlády České republiky č. 1304 ze dne 19. října 2009, k návrhu Programu podpory filmového průmyslu.

Seznam tabulek

Tab. 1: Finanční prostředky SFK.....	22
Tab. 2: Vývoj filmové produkce v ČR v letech 2002-2009 (v mil. Kč)	33
Tab. 3: Vývoj filmové produkce v ČR v letech 2010-2022 (v mil. Kč)	40
Tab. 4: Vývoj rozpočtu na filmové pobídky v ČR v letech 2010–2023 (v mil. Kč)	44
Tab. 5: Počet žádostí o registraci, evidenci a počet projektů s vyplacenou pobídkou	46
Tab. 6: Uznatelné náklady a suma reálně vyplacených pobídek (v mil. Kč)	47
Tab. 7: Scénáře rozdělení nákladů na filmovou produkci	61
Tab. 8: Tabulka rozdílů v kritériích jednotlivých zemí	73

Seznam obrázků

Obr. 1: Vývoj filmové produkce v ČR v letech 2002-2009	34
Obr. 2: Vývoj filmové produkce v ČR v letech 2010-2022 (v mil. Kč)	41
Obr. 3: Vývoj rozpočtu na filmové pobídky v ČR v letech 2010-2023 (v mil. Kč)	44
Obr. 4: Analýza odběratelsko-dodavatelských vztahů	49
Obr. 5: Predikce výše odvodů zahraničních VOD platforem	57
Obr. 6: Vývoj filmové produkce v ČR v letech 2002-2022 (v mil. Kč)	68

Abstrakt

Hlůšek, J. (2024). *Filmové pobídky a jejich vývoj ekonomickým pohledem* [Bakalářská práce, Západočeská univerzita v Plzni].

Klíčová slova: filmové pobídky, Česká republika, Maďarsko, Irsko, filmový průmysl

Práce se zabývá zhodnocením ekonomických dopadů filmových pobídek v České republice. Dochází k analýze historie filmového průmyslu v České republice, možnosti financování filmové tvorby a k podrobnému popisu filmových pobídek. Provedený výzkum ukazuje významný vliv těchto pobídek na filmový průmysl a ekonomiku země. Současně jsou však vyzdvíženy i problémy jako zastaralý systém či nedostatečná podpora od vlády. Práce se dále zaměřuje na výčet možných doporučení, kterými je například novelizace zákona o audiovizí či zvýšení rozpočtu filmových pobídek. V závěru je provedeno zhodnocení a porovnání s konkurenčními zeměmi, konkrétně Maďarskem a Irskem.

Abstract

Hlůšek, J. (2024). *Film Incentives and their Economic Development* [Bachelor Thesis, University of West Bohemia].

Key words: film incentives, Czech Republic, Hungary, Ireland, film industry

The thesis focuses on evaluating the economic impacts of film incentives in the Czech Republic. It includes an analysis of the history of the film industry in the Czech Republic, financing options for film production, and a detailed description of film incentives. The conducted research demonstrates the significant influence of these incentives on the film industry and the country's economy. However, it also highlights issues such as an outdated system and inadequate government support. Furthermore, the thesis examines a list of potential recommendations, such as amending the audiovisual law or increasing the budget for film incentives. In conclusion, there is an evaluation and comparison with competitive countries, specifically Hungary and Ireland.